

کاشغر حکمدارینه نامه همايونلر

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 75.706

بيورلدقده اولبايدمه امر و فرمان حضرت ولي الامر كدره.
في ۲۰ جمادى الآخرة ۱۲۹۳ الخ
المخلص
(اذلك صلح طرفنده مهر) وزير اعظم الدوله
محمد رشدى
العلية العتبية

نامه هايون

فخامتو ايتلو دولو حكمدار عالي تبار - حضرتلري
جناب ملك الملك اراده لم بزيلىسى وبالجملة
تبه صرك اجتماع و آرزوسى اوزره اشبو بيك ايكي
بوزطقسان اوج سنة مجريهسى شهر جمادى الاوليسنك
بديجى صالحى كوفى اجداد عظام طلب تراهم - حضرتانك
تحت سلطنتلرينه بالتوارث جالوسز وقوع بولشدره
الحدله الملك الممان دولت عليه صله حكومت بهلرلى
بيننده موجود اولان روابط نايته ديانت و على الخصوص
جانب معالى مناقب حكمرانلرندن مقام خلافت
انسانمزه مؤخرأ ابراز اولنان آثار خادانت و مخالفت
افتضا صنبه هميشه تزايد شان و حشمت و نواقر اقبال
و موفقيت داوريلرى آرزو كرده قلب مودت مشحونز
اول طرفنده بولنان اهل اسلامك ترقى انتظام و سعادت
حالىرى غبه آمال هايونز اولوب بونفاصد خالصانه دولت
عليه صرحه على الدوام ملتزم اولدني كى حكومت
بهلرلىنك سلطنت سنبه صرحه عايلات و مصافات مشيده سنى
معلن و مثبت اولان مآثر مقدسه نك بعد ازين
دخى دوام و بقا سنى شيمه مصادقت كسرتى
وديانت پرورلرندن مأمول ايدر و همه آن مظهر
توفيق خداى مستعان اوللرى دعاسنى تكرار ايلرم
في ۱۷ ج ۲۹۳ (خاقان مشار اليك ال يازيلرله امضا)
مراد

(آريجه طفرى هايونى شامل كبرجه مهر)
تحريرات ساميه و نامه هايونى تذكره شكلنده
بو كولمش و هرايكيسى (فتواى شريفه سورنى بوقدر)
مستطيل بر طرف درونه قونشدره طرفك اوزرى :
« تعالى توابيم و لواحق ايله كاشغر خطه جسيمه سنك
حكمدار عالي تبارى فغامتو ايتلو دولو يعقوب
خان حضرتلرينك جانب معالى مناقبلرينه » ديه يازلكدره
قطر ، خاقان صرحومك راحت بر اقلرى اوزرته اولتى
كر كدره ، و تحريات ساميه و نامه هايونى كوندر
له ش . هينا قالمش . بالاخره عين تحريات ساميه
مسوده سنك اوست طرف :

« سلطان مراد خان حضرتلري جلوسلرندن برو
ميتلا اولدقلىرى هلندن افاقت بوله مدقلىرى جهت مقام
معالى خلافتندن شرماً منافع اولدقلىرى و ادرت ، شروع
خلافت عليا اولان شوكتلو مهابتو قدرتو سلطان
عبدالحمد خان تانى ابن عبدالمجيد خاغازى - حضرتلرينك
بالين و الاقبال بوكره تحت عالي بخت عثمانى به جلوس
هايونلرى شرفوقوع بولدى اولبايدمه جانب شريعت
غرادن اعطيا اولنان فتواى شريفه ايلدىن « ديه
تبديل و اصلاح ايديلهرك ۲۱ شوال ۱۲۹۳ تاريخده
تبيين ايديلهرك الله بولنان مسوده دن مفهوم اولور
ايكنجى نامه هايونك صورت و مسوده سى الله
ايديلهمه مشدر . آنجى « بيوردلرى اعدده تصديق
بيورلى اوزره خزينه جليله دن جلب اولنان
خرج راه خنده مابه نظارت جليله سنه تسطير
بيورلى اولان تذكره ساميه نك حاوى اولدني
مبالغه مقدارى » شامل رسى برو صله نك سكرنجى
قلمنده « كاشغر حكمدارى - حضرتلرينه خطاباً شرف
پراى صحيفه سطور بيورلان نامه هايونى كتوره جك
ذاته في ۲۶ ج ۹۳ » قيدله اول بيك غروش
كوريلور . برنجى تحريات ساميه تاريخندن آننى كون
صوكره به مصادقده . قطر اول تحريات ساميه و نامه هايون
تبيين و ختم و امضا ايلش بولوندىلرى حاليه بروجه
معروض كوندريله مشلرور . بوجرخ راه ايكنجى
نامه هايونى كتورن ذاته و برلش اولسه كرك .

عبدالاحد نوري

بيك ايكي بوز طقسان اوج سنة مجريهسى
جمادى الاوليسنك بديجى صالحى كوفى اوتوز اوچنجى
پادشاه عثمانى . سلطان محمد مراد خامس - حضرتلرينك
جلوس هايونلرى وقوع بولش ايدي . اوتاريخده
كاشغر حكمدارى يعقوب خان طرفندن (قاپوكتخداسى)
نامه در مساعده بولند بولان محمد ضياء الدين افندى
جانبندن باپ عالي به بر تقرر برلشدره كره زورده عينا
و حرفياً مندرجدر :

معروض داهيلر يدره
بوكره صراحت ظهور اتمده صورت على بروز اولان
جلوس ميمت مأموس حضرت پادشاهينك جمله
بندكان زبردستانه تبشير و اعلاني ضمنده قريب
و بعيد ملك محروسه شاهانه به وسايلى لازمه
كوندراش ايسده كاشغر حكومتنه بصدت موقعه سى
و تلفرغ و بوسنه منللو اسباب تسهيلات مكاتب
واسطه سى اولدقلىرى اشبو خير مسرت ترك امير
سيادتو شهامتو خان حضرتلرينه نصورت ايصال
بيورلرچى چونكه محل مذكوره دوسيه طريقه
يقين زمان ايجده كيدوب كلك قابل ايسده بودمه
بعض اسباب زمانه نك مانع اولدىق بوجت قطعاً
مكن اوليه جفندن بومباي و عند جانبندن ارساله
محتاج اولنه جنى بديدار اولسيله افاده حال ايله برار
بويابده وقوع بولجق رأى على كار آشنابيلرى
استدانه جرات ايلدم . هر حالده امر و اراده
افندى حضرتلرنيكدر . في ۱۱ جا ۹۳

بو بوجك بر مهر
كاشغر حكمدارى قاپوكتخداسى
محمد ضياء الدين

تقريرك اصلى فقيرده موجود ايسده سرنامه
و باطرف اولدقلىرى هانكى مقامه و برلدىكى معلوم
اولا ميور .

بوك اوزرته مقام صدراعليه كاشغر حكمدارينه
تحريرات ساميه و نامه هايون ارساله تثبت اولدني
آكلا شيلور . تحريات ساميه نك مسوده سى و ميبضى ده
عينا موجوددر . تحريات ساميه :

فخامتو ايتلو دولو خان جليل العنوان - حضرتلري .
وارث معروض خلافت عليا اولان مهابتو
قدرتو سلطان محمد مراد خامس ابن عبدالمجيد خان
حضرتلرينك افاق محموى ايله بوكره تحت عالي بخت
عثمانى به جلوس هايونلرى شف وقوع بولشدر .
خاقان سابق حضرتلرى صرحومك كيفيت حلهى
موجب اولان حكمى حاوى جانب شريعت غرادن
اعطيا اولونان فتواى شريفه ايله حق احق على
حكمرانلرينده اولان توجهات باهر البركات حضرت
پادشاهينك ارضصوصى اولدىق شرفقسطر بيورلان
نامه هايونى كارك مشحون حضرت ظل اللهى لفا
صرفوق پيشكاه معالى اكننه حكمرانلرى قلمش
اولدقلىرى وقوع جلوس ميامن مأموس جناب چها تباريك
ارخواليجه اشاعه و تبشيري ضمنده لازم كللمه
ارادات عليا داور اعظميلرى سزاوار بيورلمسى
مسئول و مأمولدر . چونكه همت بلند صريت فغامتو
تظيم ممالك بلاد و تربيه احوال عباد قضيه
خيريه سنه معطوف و حرركات امر البركات حكمداريلرى
مؤيد معنای الجمه تحت ظلال السيف اولدقلىرى
قائمه احوالده موفقيت و سعادت و سلامت و امتداد
عمر و اجلال و عاقبت نخواستيايلرى دعوات
سادقه و تمنيات بارقه سى عرش برين كبريايه
ايصال قلمنده بولسيله ان شاء الله تعالى شوغ
ظرفروغ دولتلى آرايش كنگره كردون و مخالفين
بركشته و واره كون اولور . جانب جليل انغميلرينه
كامل تعظيم و حرمت و اعجاب و خصوصيت عاجزانهم
ايجابجه توجهات اكسير آيات خديوا كرميلرينك
فرق عاجزانهمده دام و بقا سى خلق كرم ايرانلرندن
متنا ايدوكى عنه تعالى محاط علم على حكمرانيلرى

مدرسه الخطاطین

خطوط متنوعه اسلامیة نك صناعت نفیسه ده کی
موتی ، رسیدن دهامهم ، دها بالاندرده خطوط
مذ کورده نك طرز تحریرنده تثبیت ایدیلن مختلف
شیوه نك ، اربابجه تدقیقندن آکلاشله بنی اوزره ،
مصلماندرده بعض . مقول اسباب روحیه دن طولانی
روی رغبت کورده بن رسم ونخته مقابل خطوطه
پک زیاده اهمیت ویرلش ، وشو رغبت عمومی دن
طولانی بو شعبه نفیسه اربابی تکثیر ایتدیکن کی ،
نفیس آثار دخی وجوده کتیرلشدره . ممالک شرقیه
اسلامیه ، بو خطوط نفیسه نك عمومی بر مشهری
اولدینی کی ، خصوصی وعمومی برلی ، اجنبی
موزه نك محتویاتی میانشده بو خطوط نك کزیده
مقروکانه تصادف ایدیلشده در .

حقیقه . مشکور برهنیک حصولی اولن اوزره ،
چند سنه اول تأسیس ایدیلن (مدرسه الخطاطین)
خطوط نفیسه اسلامیة نك ترقیسنه خادم بر مؤسسه در
معلومدرک ، بزده چلیک ناملرک مکاتب ودواثرده
تعمندن اعتباراً خط نفیسنه تدریجاً انخطاطه یوز
طویش ، و یونک بر نتیجه مششومه وهؤسسه سی
اولن اوزره ، بوکون مکتبلر مشده ، دواثر مشده ،
والطاصل یاشیلر مشده ، کتبلر مشده حسن خط
دینلر کوزل یازیلن اثر قائمشدر . هله ، درس
تحریرلر نك ، قورشسون قالمیه ضبط و تحریری
خصوصنده مکاتب اداره لر نك کوستردکاری
مساهمه ، بزده خطوط نفیسه نك زوالی وتسریع
وتحصیل ایدن اسباب وعواهدلن یاشلیجه سیدر .
ایشته بوکی اسبابدن طولانی خطلر شایان تألیف
برورکبه انمشدر .

حسن خطلرک صحیفه مدنیت عثمانیه دن بستیون
سیلمه مسی مقصدیه چند سنه اول اوقاف هابون
ناظر اسبق خیری افندی حضرت لر نك فکر تشبیکلا .
وهلرله (مدرسه الخطاطین) نامیه بر مدرسه فواید
اهتفال تأسیس ایدیلش و اداره سی ده اوقاف اسلامیة
مولده سی مجلس اداره سی هیئته احاله وتفویض
قلندش ایدی .

آریجه تنظیم ایدیلن تعالیاتنامه سی موجبجه
هیئت مذ کورده مدرسه نك اسباب ترقیسی نه به متوقف
ایسه اسفکماله بذل همت ایتمکده بولمشدر .
مشهور دایره بناء بلالمبالفه سوبلر زکده ، مدرسه
الخطاطین ، شور قاج سنه ظرفنده خطوط متنوعه
اسلامیه و تذهیب ایشلرینه پک جوق خدمت
ایتمش ، وقتله پک ظریف جلد تزئیناتی اولان
(ابری) تمبیر اولنور و بعض اشکال ونسبانات
وششکوفه لرئ تمثیل وارانه ایدن نظر ربا اولان
کاهدلرک بومدرسه مساهمه سنده احیاسنه موقوفیت
حاصل اولمشدر .

مدرسه نك ، کرک خطوطزه ، کرک تذهیب
وهلرین ایشلرینه ایفا ایلدیکی خدمت و صرف ایتدیکی
هنرک دروجه سی تقدیر ایتک ایچون هر سنه رمضان
شهریده کشادی تعالیاتنامه سی مقضاستندن بولنان
مقهری زیارت ایتک کافیر . اوراده کرک
مطلرک ، کرک مشاهیر خطاطان ومداوم طلبه نك
محصول حاقه قدرت وصنعتلری اولان ایشلری بزدن
زیاده بدایع اسلامیة مفتونی اولان اجانب تقدیر
ایندیورلر .

حتی ، برلکده بعض مؤسسات اسلامیة فی
ویارت ایتدیکم بر مستشرق افاده سی وجه ایله
بزده ، اسکی مسلماندرده بویله بدایع صنعت وار
ایمکن کتبلرک آوروپانک کوز بویایی ، ساخته
آلایفنه قایللری و بونلری بیوک برهوسله تقلیده
شعابان اوللری نه قدر شایان تأسقدر .! خلاصه
کلام (مدرسه الخطاطین) ک اداره سی هانکی دائره
ویا نظارته محول اولورسه اولسون ، نصی طوغریدن
طوغری به صناعت نفیسه به ، بالواسطه ترقیات
فکریه و روحیه به عائد اولان بر مؤسسه نك قیولرینی
قلماق اصلا طوغری برشی دکادر . علی الخصوص ،
بومؤسسه به ماده ایدیلن فداکارلر نك لاشی
قیلندندر . بر قاج مأمور حقنده ایدیلرک کتبلرک
هنرکته مضرت اوله مشده ، اصل هنر ، غایبی
ترقیات ملییه معطوف و آثار خیریه سی یته مآثر
هر فانیله برهن و آشکار بولنان بومؤسسه سی ادامه
ایتمکدر . بوجهتی اولیای امورک انظار دقتنه
وضع ایدرم .

اسكى نورك طبيىرىنىڭ ئىزى

دوتىوز آلتىش اوج سىنە اول يازلىش بر كىتاب

مجرىب نامە

مۆلغى : شرف الدىن على بن حاجى الياىس

عمرم هشتاد ويىش اولمىدى . بو عمر قىصير
 و عمر طويل ايچىندە مظلوم و مختصر كىتابلارە
 نظر ايدوب اون درت يىل داوالشفاء امامىيە
 حرمى الله على البرىه طبابت ايتىدىكىن مىكرە چەور
 اطبان بعض يازلر بو كىتەب دن التماس ايتىدىلر كە
 تجرىبە ايدوم تراكب جمع ايدوب مختصر رساله
 ايدەم كم استعمال وقتىندە باقى كىتىدىن مستغنى اوللر .
 چون بلەم كم خيرا الناس بن يفتخ الناس در . بواجان
 بر مختصر كىتاب يازدم . تا كە بەدا اليوم طالبلارە
 يادكار اولوب مؤلغى دعاه خىر بىلە ياد ايدەلر بو كىتابى
 اون يىدى باب ايتدم . مجرىب نامە دوو ايدوردم .
 بو بو كىتابى اثرلر تىدقيق ايدىلار سە كلاشيلور كە
 نوركار كى نظرياتىن زىادە كوركى اوزرىنە مؤسس
 بر طبابى واردى . كوركى بعضىلر نىك ظن ايتدى .
 كارى كىبى علم سىز ك دىك دىكلمدر . بو كور ك پارلاق
 طبابى دە كور كىدن طوغدى . مشهور (نلود برنادر)
 « كور كى اوزرىنە اجرا ايدىلن طبابت نظرى ،
 علمى طبابى انكار دىك دىكلمدر . كور كى علمك
 ايلك حالى ، ايلك مىرحله سى در . » دىشىدى زمان
 اولدى كە طبابت وقىملرە اهمىت و برىه برك نظرىلر
 ايچىندە بوغولدى ، دائىماتىك ، خىالك حقىقەتە مفاير
 اصوللار ياراتىنە مساعد بولدى . نورك طبابى ،
 عصرلرلە زمانىندە كى نظرياتى ، اصوللارى طابىدى ؛
 لىكن وقىملرە لايىق اولدىنى اهمىت و برەرك نظرياتە
 بوغولدى . كور كىدن ، تجرىبە دن طوغان بو طبابت
 عالم ، مشفق ، منصف ، عقىف ايمان ، اعتقاد
 صاحى طبيىر ايتىدىردى . سلطان مىراد ئانى
 دورىندە ياشامىش سىنو بلى حكيم مؤمن ابن مقبل
 (بۇ ذاتك يالگىز باش آغرىلرى ايله توزىستە نىلرلر دن
 باحث بر رساله سى واردر) « نظام الادويه »
 آدى معظم و مهم اثر ك مؤلغى حكيم باشى عباسى
 افندى ، عالمه طبابتە دائر ايلك دفعە اوله رق
 اثر يازان آيدىنى حاجى پاشا ، « دستور » مؤلغى
 حاجى عباس وسىم ، ۹۷۴ تاريخى اطبانىدن مهم
 اثرلر صاحى قرەمانلى سامان بن على جابى ، حكيم
 مشهور بروسىلى درويش عمر شىقانى ، مؤلف
 تحرير ابن شريف يادكار افندى بو كوزىدە اسلافك
 مشهورلر ندر .

ذكاى نافذى اسرار عىطاك اك درىلر ندر
 كورن بيوك (پىه لوقى) بزه عائد اولانوت
 مىقىلرەن برىندە دىركە : « نوركار ك شىرلرى
 اوستىندە براىغان اوچار كە نمازوقىلر ندر ، و ذنلراونى
 بر نغمە قلب ايدرلر . طائىل بر نغمە كە روحى
 اوقىغار ، صاف ، ساده » طبىق اونك كىبى
 عموى كىتبخانە لىزمە دە دىنى بر مىكون وسكون
 ايچىندە عىشتم ماضىنىك ، ماضى عرفانك شىعشە سى
 مدلولون كە او جابد جلدە اثرلر آجىلە نچە كوزلرى
 قاماشد بىر يور . . . لىكن بز اوللرى نە قدر سىرك
 آچىورز ؟ حق اكتر سىنىك موجودىتىدن بىلە
 خىرىض يوق . ايشتە طىبە عائد درت يوز آلتىش
 يىل اول يازلىش بر كىتاب كە كىتبخانە لىزمەن برىندە
 تصادفاً ائىه كىدى . لك بيوك بر طبىب اولدىنى
 آ كلاشيلان مؤلغى درت يىق مىصر دن فضله بر
 زمان اول امامىيە داوالشفاء سىندە طبابت اجرا
 ايدىيورمىش

علمك مىرھانىكى بر شىعە سىنە عائد اولور سە
 اولسون بر و شىقە بولق نە بيوك بر ذوق در .
 هر مىدنىك قىمىتى اسكىلىكى ايله آرتار ، بر شىعە
 مىرفىندە كى قىمىلە مىرمت افتخار ايدر . فضولىز
 اولماسە يىدى درت مىصر لىق بر ماضىسى اولىه جق
 اولان ادبىياتمە نە شىخ غالبلر ، نە عبدالحق حامىدلر ،
 نە فكرتلر بو كور كى شرفى و برە بىلدىردى . بر
 چوقلر سىز ك بىكىمىدىكى او ديوان ادبىياتى زمانىز ك
 احساس ، اك حقىق شاعىرى (فابرىيەل دانوچىيو)
 قىدىر ايدىور . شاه اثرلر دن برىندە او ادبىياتىن
 آلتىش پارچە لىر وار . فقط بزه . مثلاً فضولىنى
 حىلە طابىتىدر جق باقرض (امىل فكە) كىمىندە
 بر مىندە هنوز كورلدى . . باقىنىك سليمان قانونىيە
 دائر او مشهور مىسىرى غرب ابواب عرفانندە
 بىزى طابىياتلر جە ملكك دىھامى ادبىتە معيار عد
 ايدىيور .

طبابت تاريخىن نە قدر بو كىتەب كە چىقارسە
 نورك طبابتىك استقلال و شىقىقى دە اونسىندە
 كىمىن ، تايىز ايدر . تاريخ ادبىياتمە ذوقى ديوانى
 نە ايسە درت يوز آلتىش اوج يىل اون يازلىش
 اولان بو اثر دە تاريخ طبيىرمە عىذله اوقىمىدە ،
 اوماهىتە در . مىل ، فاخر دن مىمدود اولان اوبله
 اثرلر در كە . بىلەم نە زمان هانىكى نىسل طرفىدن -
 يازىلە جق تاريخ طبيىرىك عمل طاشى اوله جق در .
 اثر ك دىكرى . مؤلك مىرىقى اسكلاق ايچون مقدمە سى
 اوقومق كفايت ايدر . عىباً نقل ايدىيورم :

« بعد از حمد خدا و درود مصطفی ای طالب
 باصفا اسمعك الله فی الدارين باكلی و آگاه اوغل كم
 هجرت نبویهك اعى تاريخ . مصطفویهك سىكز
 يوز و شش اوج يىلى اولمىدى . بو ضعیف تخف
 احوج الناس شرف الدىن على بن الحاج الياىس عفا
 عنهم بجرمة الذى والعباس ايدر :

*
 آقسام اولمىدى . كىتەب كە قوبولاشان كور كىلرە
 كىتەب نە نك ايچتە بر حزن چوكىدى . بوشانى
 قافله اسلاف خىالا كوزمك او كىمىن كچىوردى .
 دىشارىدە باطان كوشك قىزىل وصارى ايتىقلىرى
 اوزون مىروبلرە اولوچىلر لىك تپه لىر ندر سونىوردى .
 ايچرىدە خارلن كور كىلر آقسامك دىك ، باشقىە
 بر شىك ايدى : ماضىنىك و سىيانك . . .
 دو قىتور
 روسىقلى مىقى

« عثمانلى مؤلفلىرى »

ايكىنچى جلدك برنجى قىسمى

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.706

محررى
پروفېسور محمد طاهر

(زورچ) دن : []

ملى حركت شايان بېجىل وتكريم اولان خادملارندن
برى ، شېھ سىز ، پروسسلى محمد طاهر بكدور .
بوزات عمرىنى ، عثمانلىلار ايجىده ظهور ايتىش اولان
(مؤلفىن ، ادبا وشعرا ، محررىن كى) علم وعرفان
اربابىنك شخصى وانرى نام وموجوديتلىرىنى ضاعدن
حافظلېه ، يورلىنى ، اوصافى بيا مەين براجىھادانلە
متىن براجىھادىن ابلە طوبلا يوب نىش ايتىكە وقف
ايتدى . ايشته (عثمانلى مؤلفلىرى) اسمى آلتىندە كى
قىمتلى كىيات بونوعدنر . بوكالىنك مطالعه سندنە
مؤلفك تدقيق وتحرىدە كى ، تېمەندە كى قدرت واقدامنە
ووقوف كىلىسەنە حيران اولماق متصور دكلدر .
كىشمارىنك موجوديت علمىه ومعنوبەلىنى نىسان
طوبراغى آلتىندە چىقاروب انظار عىرت واستغاهە يە
قويىق ايجون سنەلرچە بىلەرك چالشمق ممتاز بر
قدرت روحانىەك ، يوكىك برحمت وطنىەك ،
درىن برحمت ملىەك ، مقدس برمىسكورە ذاتىەك
ماىرنندر . تدقيق وتدعمە بوجىھ ايلوبە كىتمك
هرقوله نصيب اولان موفقىتلردن دكلدر . زىرا
ويرىن ايشاحادىن آكلاشىلور كە طاهرىك يالىكن
اسم طوبلامامش ، النە كىچن آتارى دە اوقوبوب
تدقيق ايتىدور .

دوشى ملى اولدوش دىكلدر . سلفرك ، اخلاف
اذماندە حضور وموجوديتى بروطن ارتىباطى ،
بروطن قىغوسى ، بروطن عنغەسى ، بروطن تارىخى ،
بروطن مناقى دىكلدر . انسانلر طوبراغە باغلاىق
ايجون اوطوبراغك يتشىد بىردىكى ، اوطوبراغك سېنە .
ايدىكە كومدىكى ابرار امتلە دائما برلىكده ياشاملى
وانلرى ، افولارندن صوركەدە . سووب قىلىدە
طاشىچاليدر . برملت ، قوۋ روحانىە سىنى بوكى
شىلر ابلە شوبە ايدر .

بواسلافك اثرلرى ايجىدە فىكرچە ، كلچە ،
تركىچە ، اداجە حفظ ايدىلەك شىلر چوقدر .
ادىبات عثمانىە بركون كاپردە برطرفدن اوچ
اسلام لساندە ، دىكر طرفلردن آوروب لسانلردە
كثرت مطالعه صاحى شارح ومنقذلك تبعانە
معرض اولورسە ، بز ايشته اوزمان سابقىندىن
اولان اصحاب عرفانك فىكر ولسانچە ايقاع ويا
ايقاعنە توسط ايتىكلرى خدمتلىرى آكلاروز . بزده
هنوز بوتقىد ادبى بە اعتنا ايدن بولونماي . ايشته
طاهر بىك بو اثرى اوبلە بر خدمتك ايفاسنە
جسارت ايدە جكار ايجون دە بر دلىل اولىيلير .

بو اثرى وجودە كتىرن طاهر بىك اقدامى ،
يالىكن فوق العادە بر معنوى جهد وسعيدن عبارت
قالابور . مؤلف مادە دخى يك زيادە يورولمشدور .
كتبخانەلىرى كزمش ، دولاشەش ، برطاقم كتاب
مراقليلردن استىضاحانده بولوش ، هر نوبە
كىتدىسە امل ايدىندىكى وظىقەك آرقەسەنە
دوشەشدر . طاهر بىك يالىكن اخلافە خدمت
ايتيور ، اسلافك دە روحانىە بر خدمت مقدسە
ايشا ايتىش اولوبور .

طاهر بىك دىكر ارباب اختصاصە بر نونە ساعىدورە
آلردە منسوب اولدقلىرى شعبانده اسلافك
خدمتلىرىنى علمى وصناعى ترجمە جالارىنى تتبع
ايدەك اولورلر ايسە نەلر قازانيرز . اسكىلرك
هرهانكى قىمەندە حائر اولدقلىرى ناملىرى ضىاعدن
قورتلرچىلر . بوچايدە حرت مىنك نەوجه ابلە
تكمون ايتىدىكى آكلاشىلير .

معارفە نظارتنك همت ومعاونتيا بو كتاب
مطبعە عاصردە بك نفىس بر مصورتدە طبع
ايدىلشدر . مطبعە عاصردەك همتى دە شايان
شدر .

طاهر بىك بو اثرى دە تويىمە ملىە يە خدمت
ايدەك بر شعبە معرفتە داخل اولور . برملت
يالىكن قناح وفتوحات ابلە موجوديت كىسب ايتىز .
برملت ايجون بر موجوديت علمىه ومعنوبە لازمدر .
ملىن بو موجوديتە ازمنە سابقە علوم وفنونك
وصنایعك مساعدهسى مرتبەسندە صاحبدر . عثمانلى
مؤلفلىرىنك يالىكن اسملىرى دكل ، تأليف ايتىكلرى
حسابىن آثار بوكا شاهددر . مؤلف طاهر بىك ،
وظیفەسى اوقدر ايلرى سورمش كە ، نىجه معارف
اهلك قىلرلىنى بىلە خىر ويرىيور ، اثرلىنك
هانكى كتبخانەلردە بولونە بىلە كىنى اخبار ايدىيور .
هانكىلرلىنك مطبوع وغير مطبوع اولدىنى سور .
يليور . بعضاً نسب وحىلرچى دە ايتان ايدىيور .
نەقىلر ارباب كمالك احطىتە وانلرلىن نونەلرە
تصروف ايتىك كە بونىك موجوديتىدىن خىردار
بىلە هكلز . تملكىتدە معلوم اولان ، نىنى لون
اصىدن عبادتور . اوتە كىلر بر طرفدە اولدوبوب
قالمشلردن . بواولودلەر عنوه لايقىدور ؟ او اونوه

[] اسويچر دە بولان صاحب امتياز مازىندن كونەلر شدر .

مراد بك و تاريخ پروغراملى

تاريخ پروغراملى ايچون هر قسادن برسس
چيقدى ، شاعرك ديدىكى كي :

تحفدر حال عالم بيلمهين سويلر ، بيلق سويلر
فقط استاد محترم مراد بك كه بوملكده
سنه لرجه بكانه ، هر جهتجه بكانه بر تاريخ معلمى
اولدى ، حتى بوكون بيه فضل وتقدم اعتباريله او
مرتبهي احراز ايلر ، بويجه دائر اك صلاحيتدار
بر مرجع ايدى . ايسته مشاراليهك تاريخ تدريسى
ايچون لطفاً (پيام) ه كوندردكلرى مختصر ، فقط
مفيد بر مطالعه يي بوجه آنى نشر ايله يورز :

غزته لرك (جمعه) نسخهلرنده تاريخ
پروغراملى حقنده ، تاريخ انجمنك مطالعه سى
اولق اوزره ، بر فقره اوقوندى . بك
مألده اولديغنه نظراً بر طرفدن تبليغ ايدلديكته
حكيم اولتمق لازم كلير . بونكه برابر مائى
انجمنك مطالعه سى اثرى مقامنده قبول ايتسكاه
كوكل بردلو راضى اوله مدي .

بجنده عثمانلى تاريخى داخل طومايورم
چونكه هر ملت كندى تاريخى بلااستنا بتون
عنائى ايله بيلملى در . هر درجه تحصيلده ،
هر كون اوقودسه چوق عد اولنه ماز .

لكن «تاريخ اوقومتق» ديمك بوديمك
دكلدر . باشده رومه تاريخى اولق اوزره مديه
مخاربه لرندن اعتباراً يونان قريم ، مهاجرت
عموميه ، اهل صليب ، انبئه افكار ، انقلابات
عموميه ، فرانسه انقلابى ، دول ومدنيت
جديده ، قطعات جديده يه مهاجرتلر و نتايجي
تاريخلى بتون حكمت و علملرني احاطه ايتسكاه
طلبه يه اقتدار بخش ايدجك صورتده تدريس
اولنديغى حالده ، مكتب پروغراملرنده (تاريخ
درسى) ديتلر ك ساعتلرجه وقت زيان ايتمك
زحمتي نيمرده اولور . چونكه اويولده اوقوتدريميه .
جق اولان تاريخك بياصالدين فضله قيدي اوله ماز .
برده مصر ، آتوريه ، بابل تاريخلى
حقنده بيكي بيكي معلومات كشف اولتمش
اسكي ضبطلرك اساسنى تعديل وتغير ايتمش ،
ياخود غربده تدريس اولنان مثلاً قديم ايران
تاريخى حقنده كي معلومات اساسيه نفس الامر
موافق دكلش ، شرق منابيع مكمله سنه بناء
تاريخ عمومسده كي ايران قديم تاريخ قسمي
دخى ، مصر آتوريه تاريخلى ايله برابر تعديلاً
يكيدن يازمق لازم ايتمش يولنده اخطارلر
ونظارتدن دعوتلر واقع اوليورمش .

مراد بك و تاريخ پروغراملى

كوره تعديلاً تحرير ايدلمسى امر طبعيه

وضروريه دندر . لكن تاريخ عمومى قسمنه

داخل اولوب مكاتب اعدادده تدريس اولنان

مصر، اور یہ، ایران، تاریخ، طبیعہ
گورہ تعدیلاً تحریر ایدلسی امور طبیعیہ
وضروریہ دندر. لکن تاریخ عمومی قسمینہ
داخل اولوب مکاتب اعدادیہ تدریس اولنان
«یاکش» قسملری دخی اویله جہ ابقا ایتک ضرورہ
ریدر. چونکہ مصر، آوریہ، فیکہ، قدیم ایران،
قدیم یونانک قسم اولی (خرافات دوری)
تاریخلری، بالادہ تعداد اولنان تاریخ اقسامی
کبی استفادہ حکمیہ یہ دکل، بام باشقہ برسبہ
مستنداً تدریسنہ لزوم کورولمشدر.

قرون وسطانک ابتداسندن برو مشہود
اولان اثار انتباه، منابع معلوماتک محدودیتہ
مبنی، ہپ موجود نقلیات مذہبیہ و تاریخیہ
و آثار یونانیہ و رومیہ دن استخراجاً، ہمہ
ہرہ دوتک خیالاتنہ، اومروسک الہاماتنہ،
(تاسیتوس) ک الہاماتنہ، علی العموم یونانیلرک
مبالغہ لرینہ و رومہ لیلرک بالا پرواز لقلرینہ
فضلہ جہ میللاً یازلمش بولنیور. بتون آثار
أدبیہ نک موضوعلری، اشخاص ہپ
اورالردن آلمش، اورادہ کی وقوعات مرویہ
تطبیق ایدلمشدر. ازمنہ جدیدہ نک اورتہ سنہ
قدر بو حال دوام ایتش، لسان ناس بیلہ
اکا کورہ شیوہ لراکتساب ایتشدر. بو حالہ
مذکور نقلیات خیال پرستانہ بی عینی ایلہ
اوکر نہ مش اولان بر آدم اوروپا ادبیاتی،
حتی لسان جاریلرینی تعقیب ایتکہ مقتدر
اولہ ماز. الآن اوروپا مؤسسات جدیدہ سندہ
اقسام مذکورہ نک، بتون صاحب لریلہ،
باقی قلمسنہ سبب بودر. مستقبلہ دخی اویله جہ
ابقا ایدیلہ جکی محققدر.

بناء علیہ تاریخ و آنی اوقوتیق، نہ ایچوندر
بیلہ رک حرکت ایدہ جکی مسلم اولان تاریخ
آنجمنی ایلہ معارف نظارتنہ عطف اولنان
ایضاح و استیضاحک شبہ و ترددہ محل براقلمیہ.
جق صورتدہ تصریح اولنسی لازم و موجودر.
سابقاً تاریخ معلمی

تاریخچه دائر

پک مهم بر استیضاح

تورک تاریخچه اشتغال ایدن محترم بر متخصصین
آئیده مندرج مکتوبی آلدق :

(وقت) غزته سنک ۲۴ کانون اول تاریخی
نسخه سنده علی حیدر امیر پک افندتک « بر مناقشه دن
بر ملاحظه » عنوانیه « تورک دنیاسی کبی تورک
تاریخی ده یکپاره بر کتله » اولدیفنه دایر غایت
مهم بر مقاله لری مندرج ایدی . بر یو یوک ملتک
حیات مایه سیاستک مک مهم بر صیغه سنی آجاز ،
یومقاله ، آمال آئیه مندرج ایچونده بزى اشاط
ایلمکده اولدیفندن محترم محرریندن بر آرزوها
ایضاحات طلبی ایچون شو سطر لری قره لاسق
جز آئنده بولندق .

علی حیدر پک افندی خلاصه شویله مهم
بر مسئله دن بحث ایدیورلر :

« اوظنرل ، تورک کتک سرحدنده بر « میران »
ایدی ، بوصفت قوییه حکومتی طرفندن ویریش
ایدی . بو تاریخده قوییه حکومتیه ده تبریز
ایضاحاتنه تابع (کبی ایدی) و تبریز ایضاحاتنه
خطای ، چاغانای ، قانچاق ، ایضاحاتنی کبی
خارجی سیاستجه قاراقوروم خانانفنه مربوط
بولوروردی . بومعظم اولک عدم مرکزیتله اداره
اولورودی . مرکز لری حاکم بالق ، بش بالق ،
صاغاناق ، آق باتان ایدی . بونلر داخلی ایشرنده
مستقل فقط عالی منفترده قارا قورومه تابع
ایدیلر . »

جدا تدقیق و تمیق اولومغه لایق بو « تورک
برلکی » نلک قوی بر صورتله موجودتی حقیقه
شیمدی به دین منظور اولان آمارده صریح
بریده دسترس اوله مایندن ، بومعلوماتک هانکی
مأخذ لردن آئدیفنک لطفاً ایضاحیه بزلی
ازشاد بیورمالرخی میر مشار الیدن رجا ایدرم .
یوبله معظم بر مسئله دن دها واضح ودهامفصل
ومدلل بر طرزده بحث ایتک جمله مزه بر وجهه در
صانیم .

واقعا (توجو چین) ک بشنجه عصر مجری
نهایلرنده آسیای شرقیند غربیه دوغرو استیلاسی
و (۱۷۰۵) تاریخنده سلطان محمد خوارزمشاه
حکومتی زیر وزیر ایدرک بحر جزر سواحله
دوغروو ایلماسی ایله شرقیند طوغان بر قوتک
زیر غالبینده بر توران برلکی وقوعه کلش و بو
و حدت جنگیز محدودلری اوتتای ، چاغانای
و جوجی خانلرک و بونلرک اولادینک زمان
اداره زنده دوام ایتمش ایسه عینی زمانده یعنی
خوارزم حکومتک اضحلالیه بر ابرده عمومیتله
اسلام اولان غربی آسیا تورکلرله هنوز اهتدا
ایتمش شرقی موغوللر ، بو ایکی قارداش لر
آرامسندده صرف منفعت و استیقلال سلطنت
یوزندن بوزمانه کوره جاهلانده احترام لردن
طولای منافرت حاصل اولمش و بو منافرت
برخیلی مدت دوام ایتمشدر . حتی قاق دها
طوغروسی قابطان عشرتک وسعی آسیدان
کوچوک آسیا به کوجه می دخی بو « موغول
تیلکسی » دینین آکلاشه مامازلق یوزندن اولدینی
بوگون مبرهن دکیدر ؟

بو اختلاف دینک تأثیرخی معلوم مشارالیه بینه
شو صورتله بالذات تأیید بیورمشلردر :

« اول اسرده تورکلر کندی اداغ لری اثری
اولان بر نوع بت پرستلکده متحدا باشلرلر ایکن
تورک دنیاسی بر طرفندن بودی لک و بر طرفندن
مسلمانلق صارمشدر . بودی مذهبی « چین
فقه لری » بر یوزنده الهلک کولکسی طانی دینی
کبی مسلمانلق دخی خلیفه لره ظل الله فی العالم
دیورودی . »

او حالده کتون قاهونک دخی اشارت ایدیک
وجهله قاراقوروم دخی بیینک نوعاً تابیت روحانیه سته
کیرمش اولدینی محققدر .

جنگیز زماننده آسیا ده جبری و منی بر صورتله
تقرر ایدن وحدتک جنگیزدن اول موجودتی جای
تردددر . مشارالیه مأخذ کوستر دک بو جهتده
بزلی نویر بیورورلر سه منتد ار اولورز .

قره عبداللهك دعاسی

اوطوریوردی . محترم قاورولری ، مکلف
البتله . هاتلی برهیت تشکیل یسوردی .
بذکره حی آقاده یازیور ، سیرمالی آوام برله
چارشر ، خرام داترا ما رد یوان دوریوردی .
بوگون مرقه فاجهی قره عبدالله اغا بر ایش
ایچون دیوانه دوت اولمشدی . ایش بددی صدر
اعظم باشاز مالک بولصرالین خواجسته التفاتله
لطیفه لر ایدیور ، اونی سوپلنیوردی .

قره عبدالله . بو تطفیاته مقابل آلریش قالدردق
صدر اعظمه برچوق دعالم ابدی . وصوکره
اوراده حاضر بولنان روم ایلی و آماطولی
قاضی سکرینه افراط درجه شالر وتشکرلر
عرض الیدی .

صدر اعظم قره عبداللهك حرف اندازلنی
بیلوردی . بوماللی تقدیر تحمیدلر آلتنده
کترلی کتاهه بولونه ینی آکلادی اونی سولتمک
ایچون تیدلر ایدرک :

— عبدالله آغا .. بو قدر دعالرک و صدرین
افدلره بو تحمیدانک سببی نه اوله ؟ .. دیبه
سوردی . اونه کی مقیدار تبسملرله بیون بوکه ک
جواب وردی :

— سلطام ، جکر گوشم براولم کوله کنز
وار . شدتلی صیتمه لره طوتولدی . بیگ درلو
علاج ایتدک فاده سی اولادی . صیتمه یی
نه یله دفع ایدلم ؟ . دوشوندم . نهایت :
[بره صیتمه شوچ جنی برافزسه ک آماطولی
قاضی مسکری امام زاده ک بتون کناهلری سنک
بویونکه السون ..] دیبه بددا ایتدم .
محکمه الله ، اوساعت صیتمه دنم اولدی . چوجق
کوزلری آجدی . .

وزر بولطفه یه خندملر ایدرک :
— روم ایلی قاضی مسکری افندی ک کناهلری
نه به حواله ایتدکده آماطولی صدرینی دوشو .
تدک ؟ .. دیدی .

— آمال سلطام .. روم ایلی قاضی مسکری
افندی ک کناهلری بوله کوچوک شاره صرف
ایدی م ؟ .. اونی اوغلائک طامونه ساقلام ..
بو سوز اوزرینه وزیر و بتون حضار
قهقه لرله کولدیلر .

نما دیورک : [غریب ، محک زاده ایله امام
زاده دخی بوکا لطیفه دیبه قهقه لره اشتراکدن
باشقه چاره بولامادیلر]

فضلی نجیب

۱۰۶۴ تاریخده ایدی . هنوز کور بیلرک
آجدینی نظام و آسایش درری باشلامشی .
ملکیت استبداد وارتنش ایله مدعش بر کردابه
صقراط ایدیوردی .

استانبولده بونون رجال چالیور ، منصیلر
پاره ایله ساتیلور ، یا هاله مأوریت آلانرده
زوالی اهلینی سویورلری شکایت ایدله جک
برباب عدالت قلامش کی ایدی .

بوزماده دوغری بی سویلین ارباب ناموس
تاریخله کچه جک قدر نادر دی . ایشته قره
عبدلله بونو ادردن اولدینی ایچون اسمی تاریخله
یکدی . ظرافتی ، مردجه سوزلری حرکتلری
ایله ممتاز اولمشدی . اوکا عصرک نصرالین خو .

جاسی ، دیورلردی . ساده دلانه و غرضسز
سویله بیکی ایچون سوزلری باء زدی . قره عبدالله آطا
دیلنک و دوغری لفتک بلاسی ایله ترقی ایدمدی .

نقطه بر طرفه ، دما تیلهادی ، اول مدت مو قرفاجی بقلده
قالدی . اعظم رجال آره نده طانندی .
او ایشاده استانبولده روم ایلی قاضی مسکری
محک زاده ایله آماطولی قاضی مسکری امام زاده

ارکباب وارنشاده یکر یکره رقابته چیمش کی
آیتیلر . روم ایلی قاضی مسکری پاره ایله
صاهینی منصیلرله قاضیلرک بر آرزمانه لسون
قالسنه میدان برافز صیق صیق دکیشدر ،

بشقه سنی کوندردی . بوکاده فتاعت ایتدی .
فتنده شکایت واقع اولمایان ، عزرا ایچون بشقه
بر سبب بوله بیان ایش قاضیلرک بری ده
[وقوع وفاتی خبر آلدیدن] دیبه رک بشقه سینه
صافنه باشلامشدی .

— بن اولدم ، صغم .. دیبه یاه بقله
کلن معزول قاضی به :
— واه ، واه ، واه .. ورا اهل بسندن
ایکی مسلمان سنک وفاتی خبر ویر شلردی ! ..

نه ایسه ! .. صاغ اولده بو قدر حق زحمت و ضررک
ایچون بوق .. طر زنده تسلیلر ویر ، بر مقیدار
پاره سنی آلهرق : [وفاتی خبری خلاف ایتدی .
گندیسی برحیات اولدیفندن یته مأوریتنه
اعاده سی لارم کیشدر . . .] دی به اونی مقابله

اعاده ایدر ، عودت ایدن دیگر قاضی به بشقه
منصب ویرلک ایچون ده پاره آلومش .
★★

صدر اعظم سرایند . دیوان قورلمشدی .
معظم وطنک مددرلری اوسته رجال قاضی مسکرلر
صدر اعظمک ایکی طرفنده صرتلرینه کوره

سعید افندی

نوادیر خلقندند. پادشاه اول امیرن مداهلکه
سرمایه اقبال اتقا ایلیش ریا کارلرن سلطان
مجرده قاشی آریضی ضمن ایدیه بیله جک سوزلر
صرفدن بیله چکمه دی .

سلطان محمود ازمیتده کی نصر هارونه کوچک
برسیاحت اجرا ایلیش ، برقاچ کوثر اوراده
قالشدی . حضرت پادشاهک استانبولده عودت
ایدیه چکی کون فرقا اعدا یارلاق برزم استقبال
ترتیب ازلندی . هر طرف دوناندی . ارژمان
کورولامش ، پک فوق الناده برشی اولان بو
میرام شعشه داری تماشا ایچون خان بتون
استانبولده اهلیسی سوامله دوکرلشدی .

و کب هارونی تشکیل این سفار مساحله
تقرب ایتدیکی زمان هر طرفدن بوکسان دهوات
زمنه لری بتون افاق دولیسور ، مهیب ،
موثر ، شوخ برغلده حصوله کتیبیوردی .
بتون استانبول مملکته سکون و حضور بخش
این بو مجدد پادشاهی صمرونه ن آلف لایوردی
خشکار را ک اولدی . فینه دن صریح بو
ایواج ایله تیسملر ایدره ک بو تظاهرات صمعه
و سهودنی تماشا ایدرکن یاننده بولمان ندی
سعید افندی نیک مبدل و حار کورن یاشلری
دو ککده ا لهنی کوردی .

— آغلا یورمیسین ؟ کولنه پک ، عمون
اولنه ق برحاله قارشی آغلامق ! . غریب نی ! . . .
دیدی .

حس رقیق و تأثرنی پادشاهک تقریر
ایدیه ماسندن ، استخفاف واستهزا ایتمسندن
سعید افندی او قدر متأثر و منکسر اولدی که
غیر اختیاری اوله ق آغزندن :

— بونی سز آکلایه من سکن ، پادشاهم . . .
سوزلری دوکرلدی .

سعید افندی بوسوزلری غالباً سرای آدانه
پک توافق ایدیه پیک بر وضع ایله سولیش
اربابی ایدی که بر دینره سلطان محمدرک کوزلرنده
حدت و انفعاله شمشکلی جاقدی . سعید افندی نیک
باشنه بیلدرملر حاجه بیله جک غضب پادشاهی
آثارنی برقات ذها اظهار ایدن برصدای مهیب
و فرور ایله پادشاه :

— بخی آکلایه مام ؟ . . . عتاب شدیدنه
بولونجه سعید افندی کندنی موبلادی ،
پادشاهک چهره سی قایلان بو بترارمن غضب
واشغال بولورنی ازاله ایله آرقه سندن برشمس
مزیر التفات طلوع و تبسم اتمنی تاین ایچون
سعید افندی خزانه ظرافت و حکمتنه مراجعت
ایتدی فی الحقیقه اوراده پادشاهی جدأ معطرظ
ایتن بر جرعه ظرافت بولدی :

— اوت ، بونی سز آکلایه من سکن ، پادشاهم .
بو کورن یاشلری بر مس عبودیت محصولدر .
بتون ساحل لری دولبران شو بوز بیکلر چه
خاق سوکلی پادشاهلری نه قارشی دهارله زمنه .
لری آمانه ایلدیرکن هیچ شهر ایتم که بیکار چه سی
بر جس رقیق عبودیتله نم کی آتمین کوز یاشلری
دو کورلر . مسرتک غایه کالی انسان اغلامر .
پادشاهی بولم محتم و سعود کورمک شرنه
مظہر ت ایسه صادق نولار ایچون مسرتک
صرتبه قضاویدر . بواولمه بر حسدو که بونی
ایچنی سوکلی بر پادشاهی اولان قولار بیلیر .
طیبی بونی سز آکلایه من سکن . . . دیدی

فضلی مجیب

تعلیمات خیریهی و جرده کبرمکه ، تسخ
ایتمش بیکجیک وجودندن مملکتی تطهره موفقی
ایله دلتهک ایکنجی بابیسی عد اولمنه شایان
اولان محمود عدلی عثمانی تاریخده پک تمیز
ایتمش عالی سیالردندر .

اسکی بنای اداره ک مدم اولنسی اوزرینه
یکیدن تشبث ایدیلن تنظیمات و ناسانک وجوده
کلی زمانه و یک بیوک نساعی به توقف ایدیبوردی .
سلطان محمود ثانی بحر انزله ، مشکلات عظیمه
قارشی پک متین بر عزم ایله چالیددی . دوره
سلطنتده بر زمان سکون و اقرا مت ادرا که ده
موفق اولدی .

صرتک زمانلرده پک آزمیش و قودوروش
اولان بیکجیک بیلرک ناموسکار اهلی به تعرضانی
اودرجه و نومش ، خاق وودرجه بیزار ایتمش
ایدی که وقته خیریه ن صو کرا ادراک اولان
سکون نسبی بترن عثمانی لریجه پک بیوک بر نعمت
عدا اولنشی . اولقدر که اوزمانلر ختی آره -
[سلطان محمود عدلی نورد ایله قوزی بی یانانه
کردر مکه موفق اولدی] - سوزی بر ضرب مثل
د جه صنده شایع اولدی .

بوسکون و اقرا متدن ک زیاده استفاده
ایدنرهن بری شبهه بزرگه بالذات سلطان محمود
ایدی . سرایک احتتام و داراق ، اسرافات
مهرز اسکی حافی محافظه ایتمکده برابر شهریار
زمان طرز معیشده بر مجدد کورسرتک مرفق
اولدی . سرای هارونده ظریف ندما ایله نشتملی
بر حیات باشلادی . حکمدارک طرز معیشته
بیله تعریض و مداخله ایتمک آلمش اولان
بیکجیک قهر ایلمش اربابی اوزرینه آرق
تاجداره صرتک امر و اوزرینه قارشی زیاندر ازلق
ایدیه بیله جک کیمسه بوندی .

انقلاب و تجدیده عادتاً فرط دینیه بیله جک
بر حال واردی . بو کون بیله غریب کوره جکمز
شیرل اولدی . پادشاه باب عالی به بر حقی
اهدای ایددی . تصویر هارون محتم بر آرای
ایله نقل اولوندی . بو رسنه علمای زمانده
داخل ایدی ، دعالر اوقوندی . اوزمان نصر
اولمنه باشلایان تقرم و قاییده بو رسمک
تفصیلاتنه دایر یازیلان شیلری بو کون
اوقونجه تجدیدک بو رسنه متحیر اولماق ،
او دوره تجدیدک بر جریان مسعود ایله
بو کونه قر دوام ایدیه مکنه ؛ نه بر آراق
مملکته حاکم اولان جهانک بو کونه قدر تأثیرات
مشغو مسنی سو دو کادریکنه آغلاماق قابل
اولمنه .

اوت ، سلطان محمود عدلی زماننده اوله
شاد و سعود بر درره سکون و تجدید باشلامدی که
تفرعای اوچ ربع عصر صو کرا ، بو کون
تدقیق ایتدیکن زمان حیرت ایتمکن کندبجری
آله بیز .

پادشاه بتون عظمت و قارخی محافظه ایله
برابر سرسرت و سعود باشا بوردی . زمانده
ارباب علم و معرفت تمیز بیکه باشلادی . سرای
هارونه اوله موفق اولانلر آرق اسکی زور بارلر
دکل ارباب دانش و ظرافت ایدی .

سلطان محمودک ندما سی ایچنده ک زیاده تمیز
ایتمش اولان حکیم و ظریف شبهه سز که مشهور
سعید افندی ایدی .

سعید افندی ظرافتی حکمتله مزج ایلمش

مورخ احمد رفيع بك افندي

معمار كمال الدينك نقل عظامي مناسبيله بايزيد
جامعك معماری حقنده کی قناعتر خيرالدين وكمال
الدين اسملری آره سنده دیدی قودیلره باعث
اولدی. نصل اولسونکه بنده كزده داخل اولدیم
حاله بك چوقلریمز بايزيدك معمارینی خيرالدين
بیلیوردق. آنجاق احتفال ملی رئیس ضیا بكك
تشبیهله براصر واقع قارشوسنده قالدق وحیرتله
ترددلر ایچنده او مراسمه خارجه قارشی سس
چیقارمه دن اشتراك ایتدك. فقط او چ کون صکره
مسلك خارجی برعلم مشتاق کنج (منظور عالیکنز
اولشدر) اقسام ستونلرنده افندمه مراجعه
ایدیوردی .

افکار منوره بوترده بك حقلیدر ومعذوردر
بك افندی .. چونکه مدنیت ملیه صرك الك مبذول
واك جانلی شواهدی استانبول تپه لرینی سوسله یین
بوآبدانز اولدینی حالده صحائف تاریخیه نك الك مظلم
کوشه لرنده اونوتلمش اولانلر یته بوئلردر .
(دردی چکن بیلیر) دیرلر . ایشته بزله بووقلق
ایچنده صوصزلقدن قورتوله میان تشنه کاندن اولدیقمز
ایچون سزدن یاردم امداد ایستیوروز . تبعات
مدققانه کزی برازده بومشکل صفحه یه توجه ایدر
وآبدانز و معمارلررض حقنده کی حقایق تاریخیه یی
تثبیت ایدرسه کز نسل حاضره بك بوپوک وشمولی
بر خدمت ایتش اولغله برابر عثمانلی مورخلری
آره سنده بوجهتندن ده ایلك بوپوک شرف سزه
نصیب اوله جقدر . صبر سزلغله بکلیوروز . احتراماتك
لطفاً قبوانی رجا ایدهرم ؟ افندم .

معمار : سداد

(فاصله ارشاد)

و بولركده نقصانی همت و غیرتی ضلالت و اعتقاده وردائت اخلاقه نك زمانه زده آله بیلدیکنه ایله بیله سنه اجرای تأثیر ایندن انکهم هوامله ندر. ادوار لاحقہ عاماسی اعصار سالفه همامنه نسیتله فات قات فضله جالی شفق مجبورینده در. چونکه اعصار سالفه ده عقائد مسامینه ضلال و اخلاق و مؤیننه فساد قاریشدر اجتی اسباب و عوامل آژی ایدی. اوله ایکن، علمای سالفه یورپا ز بر هنم ایله متادیاً جالی شه رق اهل هدایتک پیشوای دینی ارباب ضلالنکده رهنمای هدایتی اولدی.

ادوار لاحقہ ده ایسه ضلالت اعتقاده وردائت اخلاقه نك اسباب و عواملی چونغاله قجه چوغالدی و احتیاجلر که عصرلرد کیشدیکه ده از یاده چوغاله بقدره آنک ایچون، متأخرین علمانک متادیاً جالی شه سی، همده نك زیاده جالی شه سی لازم کلپور. بن او. قناعتمده که اساعه فیه ایله بجهز اولولالزم برز صرة علما عصرینک سیلابه ضلال و فسادتی منبعتدن قوروتامسه بیله دائره استیلاسی تحدید و خسارات دینی سنی تقبیل ایده بیلیر. فقط زمانتک علمای سبیل ضلال و فسادک صوت جریانته قاضی آهین برقله رشاد و صلاح تشکیل ایده چک آثار دینی نشری کبی، کتبخانه لر. هنده مانزده ترک واحال اولان آثار لسلادک مندرجاتی اهت محمد آکلاقی غیرت دینی سنی دخی کوستره میور، اهل توحیدک تکثیر مقدورینه چاره آراق شویله دورسون، برر بر الدن چیمه لرینه قارشی سیرچی وضعینده قالیور.

ایجابات عصرینک کونا کونا تحولاتنه قلاقی خلفک دیده انباهی آتیق، حادثات اجتیاهی نك نظام انقلابی آراسنده صیقشوب قلاقی ارباب ایمانه بر طریق نجات کوستره ک، صدمات کونیه ایله انهدام وانعطافه یوز طونن دیانت خفانه عقائد و اخلاق تعمیر و ترمیم ایتمک ایچون، بلا فاصله وبلا آرام جالی شفق لازم کلپور کن سنده بر کره حاویله شرفیاب اولدیفن رمضان شریف ایلرته بیله، وظیفه ارشاد و ایقاطی ایضیه خواهسکر علمان کوربله میور. دارالخلافه انعالیه کی زیارتگاه اسلامیان بولنان بر بلده طبیه نك او، مشهور و محترم جاهلرخی عقلی باشنده واعظلردن محروم کورن هر هانتکی بر مسامان،

معتقد ودائما مصلی اهل صیام ایله برابر، حره عقیده سنی هر فصله طراز شک و تردد فایدیلریدن طولانی معروض قالدینی روحی اضطرابی، اعتقادی قرارسزلی، حکیمانہ واعظلرک ارشادات و ایقاطی ایله آرام و سکونه قلب ایتمک، اون بر آتیق عبادتسزلیک قباحتی بر آتیق عبادتیه مولای رحیمه عفو ایستیرمک ایسته یلارده رمضان شریفده عبادتسکارله دوامه باشلا یورلر. اوته کیلرخی معتقد و مصلی یایق، بریکلرینه فرضیت صلاتک برآیه مخصوص اولدیفنی آکلاقی وظیفه صمله شرعاً مکلف بولنان صنف علما ایچون، رمضان شریف الهی نه اله کیمز بر فرصت ارشاد ونه قولایله قازانماز برغبنت ایقاطدر.

فقط نه اهلیتلی علمان کندی اختیار ایله بووظیفه ایضایه رغبت کوستر یور،

هله شورسائره کبی، شهر رمضان ده انفسی و آفاقی هر حالده اهل اسلامه ناشافی محبتله کچون دارالحکمه الاسلامیه اعضای کرای اوچتشم مؤسسه نك حکمت تأسیسیندن یاغافل بولنیور و یاخود ارشاداتام وظیفه سنی دائره حکمتدن خارج طویور! او معلا کرسبلری برطاقم جهله جرایرینه برانوبده هر بری برمهید

جناب عیسی علیه السلامک ضاحه ارشاددن چکیله یکی تاریخ بر جهات دینیه دوره سنک مبدأ حاوی اولش ایدی. بو هرشد معاوینک تعایات دینی سنی بین الناس نشر و تعمیم ایده چک و هیچ دکلمسه اذهان خلقده یارم یا ملاق بر طومش بولان عقائد دینی نك ادامه و محافظه سنه جالی شه جتی بشقه هر شدلرک عدم موجودتی حسابله احکام دینی نك عادت و عنعنه شکنده اجداددن اخفاده انتقالدن ما عدا بر واسطه دیانت قالمش ایدی. قرت زمانی دیدیکمز بوفاصله ارشاد دوره سنک عصرلرجه تادیسی انتقال کیفیتنی ده عقامته محکوم ایتمش اولدیفنن شریعت عیسی اذهان عباددن تاماً سبیلنش، حلال و حرای یکدیگرندن غیر قابل تفریق برحاله کش و هر شیکه مباح نظر ایله باقیامعه باشلامش ایدی. بوفاصله ارشاد دوره سنه مصادف (اشیا) به حقیقته مباح و یاخود حرام نظر ایله مباح بقدر، یوقسه هیچ بر حکم و بریکسزین توقفی ایدیه چکدر؟ بوجهت علمای اسلام آراسنده موقع مناقشه قونیلش و هر نقطه نظری بر زصرة عامه التزام و مدافعه ایلمشدر. یوقضویت دینی نك ده از یاده تادیسی نه حکمت معبوده، نه ده مصاحبت عباده موافق دکلمدی. خانم انبیا علیه اکل العالیا ائندمز حضر تلرینک بدت نبویه سی ناصبه ارشاد دوره سنه ختام و بریدی حکمت، موعظه و مجادله حسنه ایله خلقی طوغری بوله چاغیرمق وظائف نبوتک اس الیاسی تشکیل ایدیلوردی.

رسالتی ائندمز وظیفه ارشادی ایفا و غورته معروض قالدینی و قاله جتی حقارتزه، استیزالره اذالره اهمیت بر میورک، هر درلو محنت و مشق لره قاتلانرق، قوم و قبیله سنندن فرقی، دارودیارندن بچرخی جانته منت بیله رک متادیاً جالی شدی. رسول اکرم ائندمز کفر و شرک دریا سنک موج دالغه لرلی آراسنه دوشمش بر شعله ضیا ایدی، عادتاً مضحل و منطقی اولق لازم کلپور ایکن، اوبالکس هر طرفی ضیا ایمان و توحیده غرق ایتمدی. حکیمانہ تبلیغاتی، حیایانه ارشادات ایله هیچ یوقدن بر جهان اسلام وجوده کتیردی. اسلامینک اساسی و عظ و نصیحته وضع ایتمدیکی کبی دوام و بقا سنکده امتیه آکلاقی ایچونده (دین نصیحته قاندر) اخطار و ارشاد نبوی سنی اوچ دفعه تکرار بویوردی.

مقصد رسالتی ایلری و عظ و نصیحت وظائفی میران نبوت اولرق اصحاب و اتباعنک همامسنه برافه جتی تعام بویورمق ایدی. شریعت محمدیه نك طابع و مصالح عباده موافق کلمی، کندی سنه سیال بر قابلیت انتشار بخش ایدیلوردی. اهل توحیدنی چونغالتقی ایچون یالکز ایجاب حال و مصالحته کوره تلقینات و تلبیغات دینی ده بولنه جتی هر شدلره احتیاج وار ایدی. کونک اصحاب کرام و کونک علماء تابعین حضراتی بو وظیفه موروثی اهمیتله متناسب برصورته ایضایه بذل همت بویوردیلر. جانسپارانته جهاد و غزایله، قدا کارانه تلقین و تبلیغلرله، ملکانه حرکت و سکونت ایله اهل توحیدک پیشوای اهتمامی اولدیلر. اسلامینک اصول و فروعنی ربط و ضبط آلتنه آلان همتات بروره و مساعی مشکورینی و نشرین مقصد خدا و پیغمبر پسندانه سبیلده وجوده کتیر دکاری هر بری بر عمره بدل آثار خلدی خاطر لادجه علمای سالفه یی تجبیل ایچون انسان تبیر و کله بوله میور.

اواظلامت زمانلرته کی اهل ایمان و توحیدک طر، ضلاله ضاهلرینه میدان و سرمه نك ارباب

حکیمانه تبلیغاتی و حایانه ارشاداتیله هیچ یوقدن بر جهان اسلام وجوده کتیردی. اسلامیتک اساسنی وعظونصیحه وضع ایتدیکی کبی دوام وبقاسنکده آتجی وعظ ونصیحه قابل اوله بیله چکنی علمای امتنه آکلایتن ایچونده (دین نصیحه قاندر) اخطار وارشاد نویسنی اوچ دفعه تکرار بووردی .

مقصد رسالتیبری وعظ ونصیحت وظائفی میراث نبوت اوله برق اصحاب واتباعنک عاماسنه برافه چکنی تعالیم بویره ق ایدی .

شریعت عمده نیک طبايع ومصالح عباده موافق کلسی ، کندیسنه سیال بر قابلیت انتشار بخش ایدووردی . اهل توحیدی چوغالتقی ایچون یالکری ایجاب حال و مصالحته کوره تلقینات و تبلیغات دینیده بولنه جق هرشدلره احتیاج وار ایدی . کرک اصحاب کرام و کرک علماء تابعین حضرتانی بو وظیفه موروثی اهمیتله متناسب برصورتده ایضایه بذل همت بووردیلر . جانسپارانیه جهاد وغزالرله ، فداکارانه تلقین و تبلیغله ، ملکانه حرکت وسکونتارلیله اهل توحیدک پیشوای اهتداسی اولدیلر . اسلامیتک اصول وفروعنی ربط وضبط آلتنه آلان هجمات بویره ومساعی مشکورینی ونشردین مقصد خدا ویشهر بسندانه . سسیله وجوده کتیرکاری هر بری برعمره بدل آثار نخلده بی خاطر لادتجه علمای سالفه بی تجیل ایچون انسان تیر وکله بوله میور .

اواظلمهات زمانلرنده کی اهل ایمان وتوحیدک طریق ضلله صاهلرینه میدان برعه نیک وارباب ضلایده دائره رشاد وصلاحه کتیرمک ایچون ، قالا و ناما نه بائقی لازمه بایدیلر . خدمت دینیله یالکری کندی زمانلرینه بحصر قائمده ؟ بشد بر دکوری خیر الحظفر ، یازدتلری اثرلر عصرلردن عصرلره انتقال ایتدی . او فداکاران اسلامک تبلیغات وارشادات دینیله سایه سنده ورکه اهل ایمان وتوحیدک عددی چوغالدتجه چوغالدی ، شوکت اسلامیه آرتدتجه آرتدی ، سلاطین اسلامیه عدالتدن امرای اسلامیه استقامتدن آبرلدادی ، اغنیای مسلمین اموال مکسوبه سنی مؤسسات خیره به ، حیات موهوبه سنی خدمات دینیله وقف ایلیکدن چکنمندی . علمسانک خدمت دین اوغورنده کی فداکارلنی اهلینک عشق مساعیمی اولویور واهالینک قدر شناسانده علماء ک شوق مساعیمی آرتیروردی . نه چاره که خاتمه انبیانک خاتمه حیاتی ولی ایدن عصرلر چوغالدتجه علمای اسلامیه نیک عددلری آزالغه و موجودلرک همت وغیره لری قیصالمیه باشلادی . تبلیغات وارشادات دینیله نیک دائره سی کیتدیجه دارلادی ، علمانک وظیفه ارشادیلرینی ایضا خصوصنده کی مساعیه لری وظیفه دینیله نیکه قارنی مساعیه کار طاورانان مسامانلر ظهورینه بادی اولدی . سالفدن خلفه رساندن نسله انتقال ایدن مساعیه کارانک دائما متبع ومتزاید بر شکل جریان آلمی ارباب ایمان آراسنده ضلالت اعتقادی هرشنی تولید ایتدی . اخلاق اسلامیه تردی به ودوات اسلامیه تدنی به یوزطوتدی . مدارسه رغبت و عامایه حرمت آزالدی .

بوکون مدرسه لویزک

اکثرینی مدرس سز و طلبه سز ، جا لویزک اکثریمی امام سز وهؤدن سز ، کر سبیلر نیک اکثریمی واعظ سز وهرشد سز بولتیور . عقائد اسلامیه بی ضلالتن ، اخلاق اسلامیه بی فساددن وقایه ایچون نه بر کتاب یازاغز ، نه ده کرسیلر ده وعظونصیحت ایده غز وار .

برخاوص وصفایت بر نیت خدا وپیغمبر بسندانه ایله مدارس اسلامیه نیک صدق فیا ضی آلتنه طوبلانالریز ، اوراده اکال تحصیل ایتدکن صوکره ، بوم حشرده اعمال وافانندن حساب ویرمهک بوجور قالان ارباب معاصی کبی ، (نفسی ، نفسی) دیرک ایام حیاتی غائله دنیا ایله اصرار ایدور . اوصاف لازمه بی حاکم عامانک تدنی

اسلامیان بولنان بر بلده طیبه نیک او ، مشهور وعتشم جاهلری عقی باشنده واعظلردن محروم کورن هر هانتکی بر مسامان ،

معتقد ودائما مصلی اهل صیام ایله برابر ، حره عقیده سنی هرصله طراوشک وتردده فایدیلر دیندن طولایی معروض قالدینی روحی اضطراباتی ، اعتقادی قرارسزانی ، حکیمانه واعظلرک ارشادات وایقطاقی ایله ، آرام وسکونه قاب ایتک ، اون بر آتیق عبادتسزک قباحتی بر آتیق عبادتیه مولای رحیمه عفو ایتدیرمک ایسته یلر ده رمضان شریفده عبادتکاهلره دوامه باشلا یورلر . اوته کیلرینی معتقد ومصلی یایقی ، بریکیلرینه فرضیت صلاتک برآیه مخصوص اولدینینی آکلایتنی وظیفه سسیله شرعا مکلف بولان صنف علما ایچون ، رمضان شریف -الهی- نه اله کچوز بر فرصت ارشاد ونه قولایقله قازانماز بر غنیمت ایقاپدر .

فقط نه اهلیتی علمانر کندی استیزارلیله بووظیفه ایضایه رغبت کوسسرتیور ،

هله شهور سائره

کبی ، شهر رمضانده آنفسی وآفاقی وهر حالده اهل اسلامه ناشافی صحبتلرله کچیرن دارالحکمه الاسلامیه اعضای کرای اوچتشم مؤسسه نیک حکمت تأسیسیندن یاغافل بولتیور ویاخود ارشادانام وظیفه سنی دائره حکمتدن خارج طوتیور . او معلا کرسیلری برطاقم جهله جرادینه براتوبده هر بری بر معید معظمک مداوه بین مجتمعه سنی ایقاپ وارشاده چالیشه یدی

قاضی مسکر حسن افندی مدرسه سی :

احمد شیرانی

تورک، له و قازاقلر

مذهبه تابع قازاقلر ساکن ایدیلر . (دیهنبر)
نهرینک منصی طرفلرندکی قازاقلره (ژاپوروغ)
نای ویریلیر ایدی . بو قازاقلر دائماً عصبان حالنده
بشایهرق گاه همدیلرلی اولان موسوقولر ایله
برکوب لهیلرک اوزرینه یورولر و گاه آتله
صادق قاهره روسلر ایله محاربه ایدیلر ایدی .
حتی ایشک اینجه بعضاً قریم خانلرینک عساکری
دخی کیره درک بلا مقصد ویا لکن روسلرک منافعه
خادم قارمه قاریشیک بر طاقم احوال ، محاربات
و تحریبات ابقاخ ایدیلر ایدی .

قازاقلر شمعی به قدر خالص موسوقو نظر ایله
باقیلیر ایدی . حتی بزده بویله بیلیر ایدک . فقط
شمعی بونون قازاقلرک تورک و بلکه ایشک خالص
تورک اولدیلرلی تحقیق ایشدر . قدیم یونانی
(هرودوت) تاریخی اساس اولدی بلی حالده بالجه
معلومات عتیقه و زمانه ده کی تدقیقات جدید بو
حقیقی اثبات ایدیلر . حتی آسیا قلمه سنده بر کره
سیاحت ایشک یونانی آسکریلر کورمه کفایت ایدر ،
چونکه قازاقلر یا لکن اورویا قلمه سنده بولتیوب
آسیانک بر جوق عیلملرند و حال اصلیلرینه یقین
بر حالده بولسورلر . (دون) قازاقلرینه قدیم
تورکیده (تونک) نای ویریلیر ایدی که (ک)
ادات نسبتی ایله (تونلی) دیمکدر . (دون)
نهرینک تورکیه قدیم اسمی (تون) در .

(قازاق) کلمسی (قازاق) دن منحرفدرکه
لسانزده هرمنصله بولکه (قزاق) طرزنده تلفظ
اولور . (قازاق) ویا (قازاق) لر اساساً عیلملری
حیوان اوزرندکی کیمیش اولان ایشک قدیم تورک
یورولاری درکه بوسیه منی (پوروک) معناسته
اولان یونام کندیلرینه ویریلدر . مسلمان قازاقلر
دخی وارد . فقط قازاقلرک اکثریتی روسلر
طرفندن خرستیان ایدیلر و تورکیه اولان اصلی
لسانلری تبدیل اولدیلر .

لهیلر ایله قازاقلر هرور زمان ایله روسلرک
تعدیات متوالیسی نمره سی اولهرق بو کونکی حاله
کیشلر ، فقط تورکلر هریشی کوزه آلهرق دشمن
قدیمی ایله قاریات طاغیرلرندن اعتباراً ایران ایشیلرینه
قدر همه اولان بر خط حرب اوزرند اولانجه
متنازیرله جنک ایدیلر و انتقام آیلورلر . عجا
کریک بزم ، کرک لهیلر و بلکه موجودیت وقومیلرینی
حفاظته ایشک ایستیان بون مللر ایچون بوندن دها
مهیج بروقه تصور اوله بیلیری ؟

شیر اوله ماز ، و امین اوله لم که عدالت و بانیه
هر حالده بزی مظفر ایلر ، چونکه حتی طرفزده در .
جهات زمانلرینی اونودهرق بعدما تورکلر ایله
لهیلر و قازاقلرک بالانفاق چالیشه جقلرینه دخی
شبه بو قدر .

حتی بو فکری لهیلرجه اوتهدن بری او قدر
تعمم ایشدرکه «تورک آنلری (ویستول) نهرندن
صو ایچیدکاری کون پولونیا قورنوله چقدر»
آتالر سوزینی بیلمین بولونر بو قدر . قاریات
طاغیرلرک شمال انکارلندن چقان یونهر ایشه شمعی
متفکرلرک بد ضبطنده و قهرمان عساکرلرک
جوارلرنددر .

دولتزه النجا و اکثریتله اهتدا ایله درک
اردوسزده صادقانه خدمت ایش و بر جوقی محاربه
میدانلرند فدا ی جان ایش بر جوق لهلی ارکان ،
اصرا وضابطایز وارد . آتیق مملکتزده بقعه
بر معنای تفهیم ایدن (لهلی) برینه کندیلرینه
(بحار) نامی ویریلر ایدی . از جمله ۱۲۹۲ هـ
قره طاغنده شهبدا وفات ایدن بدرم فریق مصطفی
جلال الدین پاشا عن اصل لهلی اولوب (بوژه نسکی)
نام بر زادکان عالمه سنه منسوبدر . متوف فریق
مظفر پاشانک پدیری صادق پاشا (چایقوسکی)
و مشهور مرحوم اسکندر پاشا و بر جوق سائر
ارکان و اصراض هپ لهلی ایدیلر .

متقاعد ارکان حربیه فریق
انور

اقدام غزته سنده «غالچپاده قهرمان عسکرلر»
امیله یازلمش ققره مهمه بی تعریفی غیر قابل بر
سمرت ایله اوقودم . فداکار عسکرلرک جنونی
لهستانده ایشک قدیم دشمنز اولان روسلر ایله جنک
ایتمی بزم ایله لهیلر ایچون تاریخک ایشک مهیج
واک مهم بروقه سی دکلیدر ؟

تورکلرک اسکی متفق و دوستلری اولان
لهیلرک بر جوق عصر دن بری استقلالیتی غیب
ایش اولدیلر و طارنده مشترک دشمنلرله محاربه
ایدیلورلر . بو ، انضالات بشیره نیک نه غریب بر
جلوه سیدر ؟ شمعی (ژان سویه سکی) مزارندن
قاهره یو حال کورسه آغلامازی ؟

شو مهم وقعه نیک لایقیله ایشکله سی ایچون
یوباید بر قاج سوز سولمه مزه مساعده بیورلسون :
(لهستان) ایله (له) ویا (لهلی) کله لری
بزده بیلمه یز بو قدر . فقط بو کله لر پاکش اولهرق
بین الناس بلله شمدر . فی الواقع بزده (لهلی) اسمی
اچنی موسولر و بالخاصه آوستریا موسولرینه
علم اولدیلر که کرک تاریخ ، کرک جنسیت و کرک
هین خصوصلرند بوندن بویوک بر خط اوله ماز .
یونامک بوسورتله انتشار ایلمی ایشه لهستاندن بر
طاقم موسولرک دولت علیه یه النجا ایدر که
کندیلرینه (لهلی) دیمش اولسیدر .

(له) ویا (لاخ) لره نام دیگرله (پولاق)
و فرانسیزه (پولونز) نای ویریلر که بونلرک قدیم
واک خالص اسلادیلر . فقط اوتادن بری قاتولیک
دیننده بولمش اولدیلرند اسلاو اسانی اولان
دیلرینه لایق کلاقی قارشمدر . لهستان اورویا
ایچون ایشک جسم حکومتلرندن بری اولوب اوتهدن بری
تورکلرک دوستلری و سیاست طیبی متفکرلر ایدیلر .
چونکه بری شمالده و دیگرکی جنوبده اولان بو
دولتلرک بر برینه احتیاجی وار ایدی .

آلک ایچون قارا مصطفی پاشا و بانیه محاصره
ایچونکی زمان ایشک زیاده لهستانه کوه نیر ایدی .
چه فاشده که تصدیحی ، یا یا ایله قاتولیک حکمدارلرک
رجایی و خصوصیه متدینه اولان زوجه سنک
اغواسی یوزندن او وقت لهستان قرال اولان
(ژان سویه سکی) مساک سیاستنده خلف ایدر که
بقعه اردوسیه اردوسرک اوزرینه آلدی و او آندن
اعتباراً لهستانک محومی و دولت علیه نیک اورویا
قلمه سنده انحطاطی موجب اولان وقعه تاریخی
وجوده کتیدری .

لهستانده بویوک شهرلره اولدقجه موسوی
وارد . بولونرک تورکلرکی تجارتی سومدکارلندن
امور تجاریه اکثریا اوتهدن بری موسولرک
پندهدر . بوقسه لهستانده له قانی ایله موسوی
قانی هیچ بر محله جزئی اولسون بر برینه اصلا
قارشیه مندر .

لهستانده چکیز خان عساکرلرند قله و مسلمان
اولمش اولدقجه مهم بر مقدرده تاتارلر وار ایدی که
بونلر دینلری لایقیله محافظه ایشدر ایدی .
لهستان غریب بر شهباده بر جمهوریت حالده
اداره اولور ایدی . چهور رئیس عمرینک
نهایتنه قدر قرال نامی آلیر و قرالل موروث
اولوب انتخابات ایله اولور ایدی . انتخاباتده اساس
ژادکان اولوب تک بر مخالف رأی بیله اولقسزین
هموماً اتفاق آرا ایجاب ایدر و حتی بر قاج مخالف
قالبه ایشه مستاه میدان انتخابده آت اوزرند قلیج
ایله حل اولور ایدی .

پولونیا نیک بر قسمی ۱۳۸۷ هـ الحاق ایدیلر
اولان (لیتوانیا) دووقه نای تشکیل ایدر ایدی که
یوراک اهالیسی عن اصل اسلاو اولدیلر حالده
کتیدکه اسلاو لیش ، له لسانی قبول ایش و هرور
ژمان ایله لهیلر ایله قارشمدر . مذکور اهالی نیک
قدیم لسانلری لسانلر بختنده یک زیاده حائر ایشدر ،
چونکه السنة موجوده ایچنده قدیم هندلسانی اولان
(سانسقریت) نام لسانه ایشک زیاده یقیندر . پولونیا
دولتک جنونی ، اوقرانیا (Ukraine) تسه
اولان ولایتلر تشکیل ایدر ایدی که بوراده اورودوس

عراق تور کولری

• سربست نظم، ک منشی •

بعضی شرقیلرده وار، که قیریق، دوکیک افاده سنک جانلیغنی، بیلنمز ناصل برسرحله انسانک کوزلری اوکنده عادتاً یاشانیر :
حاوشده کول کورینی، [حاوش، حولی، آولی]
برایجه بل کورینی؛ [کورینی : کورونیور .
سنک کزدیک یئرلر ،
کوزمه چول کورینی
بوندهده بر معماری طرزینک برایشاری واردر :
دیک، که عراق تورکارینک اوطوردقاری اولرده
آولی واردر عاشق، اورده کوردیکی کولده بر
ایجه بل خیالی کورینیور، وسوکیانک و قیله کزمش
اولدوغنی یوریرلر؛ شیمدی اوتسز، عادتاً بر چول کپی
کورونیور .

قارشیدن کاوور کلدی
قیرلدی بلم باندی [باندی : بند ،
استناد نقطه سی]
اوت یانار، توتون چیقماز [اوت؛ آتش،
توتون؛ دومان]

باندی، چکریم باندی !!
ایلاک، صرعهده کی « کلدی » دیکر اوج مصرعدن
هیچ برینک قافیه سنه اوماز . آتیق بوراده
احتیساسک شدقی، افادهده تماماً مندجدر : « بل ک
بندی، بل کیکی اولایلیر و بونک قیرماسنده کی
اضطراب قادار هیچ برشی دها آبی دکلدیر .
عاشق بو آجی، دومان چیقیمان بر آتشک
یاغسه یله ایضاح ایدیورکه، بو تیشال برکزه
غیله منی آلوب آرقاسندن سورو کایور و غیله من،
دومان چیقیمانی حالده یانان، دائماً یانان بر آتشک
علولری قارشیمنده یکن صانکه بو تون غیل اضطرابلر
لسانه کلش کی قول قلمزده اوغولدا یان و ایچمزه
عکسلر یانان بر صیحه ایشیدیورز :
« باندی، چکریم باندی »

هاسم ناهیر

حاشیه :
کوپرولوزاده محمد فؤاد بک فصولی به « رافضی »
دیش اولماسنه اعتراضی یا کاش تاق ایدنلری
کوردیم : اساساً بو مذهب فرقی نیم ناصل آکلادیغنی
و حتی بونک چوق علیهنده اولدوغنی فؤاد بک
دخی بک اعلا بیلیر : ۱۹۱۳-۲۹ سنه سنده نشر
ایتدیکم « تورکیه ایچین نیجات و اعتلا یوللری »
عنوانلی اثرمک « ۳۰۰ »، « ۳۰۱ » نوصرولی
صحیفه لرینه مراجعت ایتلری هم فؤاد بک، هم بو تون
ایرانلی و آذربایجانلی تورکاره نوصیه ایدرم . بو اعتراض
ویا تاویل ایدیله من بر وثیقه در . « تورک برلکی »
ایده آلتک تحققی ایچین علمک دستور لرینه
استناد ایلمسی لازم کله چکنی چوقدن اورتایه
قویمشدر . ایرانلی و آذربایجانلی تورک منورلرینک
بو بحثدن نه درجه متحسس اولدولرینی بنده بیلیرم .
نیم تاثرمه سبب ماضی به عائد بر طاقم سیاسی
احتراسلر ایله ایجاد ایلمش و چوقدن اونونلوش بر
اختلافک فؤاد بک طرفندن . هم فصولی حقیقه لزومه سز
بره تکذکار ایلمش اولسیدر . یعنی ازدواج بونکله برابر
فؤاد بک اختصاص ساحه سنه عائد شو مسئله به
تعلق ایدن ایکی مهم نقطه بی ده قید ایدیورم .

« هروض » وزنلردن برینی تشکیل ایدن
« فاعلات » لردن بر ویا ایکی سنک عینی وزنده
« مستزاد » حالده تکراری عثمانلی تورک ادبیاتی
ایچین بریکیلک صایلامازدی؛ آتیق مستزادلی
وزنله « سربست نظم » عنوانی ویریلنجه ؛ بو،
صرف برفرنک تقلید چیلکی عد ایلدی حال بو، که
« هجا » وزننده کی مستزاد لر ایچین برمنشاً تجزیسی
اک بویوک ضرورتلردن بریدی، چونکه کوریلیر-
ردی، که بوسوک وزن کوندن کونه رغبت
و اعتبار قزانور . شبهه سز بو، ملی بدیعیات
شعورینک بر اثریدر : « کندی بیلمک، و کندی
کندی سومک » جمله سیله ملی شعورک خاصه سی
افاده ایدیلسه کوزیلیر که « ملی » دامغه سی
طاشیان هرشی، بوسوک کیلک کنیش حدودی
ایچر سنه برر برر کیره . زمانه مترافق اولان
وهر آنک باشقا برجه هولک انکشافنه نامزد اولدوغنی
بو عملیه، بو کونده بزه « سربست نظم » ک
منشی کوستریور .

عراق تورکارینه عائد شرقیلری تحلیل ایده رکن
کوردیم، که بونلرک اکثریسی بر مستزاده باشلیور :
یاره یوز

دردم بردر، یاره یوز
قانه رقیب سوزینه :
یار وازیرم یاره یوز [یار وارمق : یار وارمق]
ایلاک اوکجه شعری تحلیل ایدم : عاشق،
بر درده مقابل یاره سنک یوزدانه اولدوغنی برنجی
و ایکنجی مصرعهده سو یلیور و رقیبک سوزینه
اینا ماسی ایچین سو کیلی به یوزدغه یالواردیغنی ده
ذکر ایدیور . بو، یوز یاره سی اولان درد
شبهه سز ابدی « عشق » در .
شمدی بوشعورک وزنی ۷-۷ در، حال بو که ایلاک
مصرعی ۳ جه دن عبارتدر . آلتده کی شرقیده
ایسه ایلاک مصرع ۴ جه در :

داغ داماری
باشادی داغ داماری [یاشلیدی : یاشلدر]
نمارد اسلان اولورسه [نمارد : نمارد]
بولونز صاغ داماری
کوریلیر، که وزنی ۷-۷ دن عبارت
شرقیلرک ایلاک مصرعی بعضاً اوج و بعضاً دورت
جه دن عبارت اولور . شو شرقیده ده ایلاک مصرع
دورت جه در :
دالدا سنه [دالده : سایه، کولک]
کون ووراز دالدا سنه [کون : کولش]
نمارد اسلان اولیرسه
صیغنه دالدا سنه
بونلرده اویله :
کوز اولدیرر [کوز : قزل آتش]
کبابی کوز اولدیرر
هرد واردر قنچ کسمز ؟
برطغه سوز اولدیرر

عاشق؛ برات پارچه سنک قزبل آتشی
سوندور منی، فنا برسوزک هر بر آدمی اولدور منسه
بکزه تیور، قنچک کسمدیکی بر آدمک فنا برسوزله
قهر اولسنی، قزبل آتش تیشالی نه کوزل، نه
قوتلی ایضاح ایدیور .
بارا منده [منده : بنده]

پاشایی داغ داماری [پاشایی : بشیلیر]

نمارد اسلان اولورسه [نمارد : ناصرد]

بولونز صاغ داماری

کورلیور ، که وزنی ۷ - ۷ دن عبارت
شرقیلرک ایلك مصرای بعضاً اوج وبعضاً دورت
همه دن عبارت اولور. شوشرقیده ده ایلك مصرای
دورت همه در :

دالداسته [دالده : سایه ، کولکه]

کون وورار دالداسته [کون : کونش]

نمارد اسلان اولیرسه

صیغنه دالداسته

بولورده اویله :

کوز اولیریر [کوز : قزل آتش]

کبابی کوز اولیریر

هرد واردر قنچ کسمر ؟

برطعنه سوز اولیریر

عاشق ؟ برات پارچه سنک قزیل آتشی
سوندورمسی ، فنا برسوزک مرد بر آدمی اولدورمسه
بکنزه تیور ، قنچیک کسمدیکی بر آدمک فنا برسوزله
قهر اولسی ، قزیل آتش تشالی نه کوزل ، نه
قوتلی ایضاح ایدیور .

یارا منده [منده : بنده]

درد منده ، یارا منده

من کیمم ، اوده کلز :

ایشلر بو یارا منده

ایکی سوکینک آیری آیری ضرورتلرله اولدوقلری
برده قالوب بری برلینه قاوشایه امکان بولاماماری ،
یوزندن اضطرابک دوای ؛ زمان کچدکجه ینه
قایانوب قانایان بر بارانک بییغ منظره سیله تمیل
ایشلش .

چیقدم بوکسک داماره

باقدم اوزاق بولاره

صو صالمم ، چادیر قوردم

یادم کلن بولاره

بوشرقیده کی قافیہ نقصاتی ، محلی رنگ و تمویز
قدرتی تلافی ایتمکده در : « دام » تعبیری بنا
چاتیلرینک دومدوز اولدوغنی وصیحاقل ملکتلرده
دامک بعض موسمارده قوللایله یعنی خاطر لاتیر .
بو ، شرفک محلی مازقه سیدر . تصویره کلنجه ؛
آکلاسیلیور ، که عاشق ؛ بوکسک داملرک
اوستندن اوزاق بولاری کوزلش ، کوزلش ؛
نهایت بو انتظاره تحمل ایتمه رک بولک اوغراغنه
چادر قورمش ، اورایه صو قنالاری آچمش
وبکله مش ...

دامه چیقدی ال ایلر

قاشلری « کل ، کل » ایلر

برجان ، برجانی سوسه

داغدن ، داشدن بول ایلر [داش : طاش]

قایلری هر زمان قایلی ، پنجره سمر ، بوکسک
دیوارلرله سواقندن آیرلش اولرک بوتون مانعه لرلی
وعینی زمانده دامک کرامتی بو شرقی بزه نقل
ایدیور . عشقک خارق العاده لکی قارشیدسته
داغک ، طاشک استخفای ، صوکره برنجی وایکی
مصرعک چیزدیکی نابوده کی حرکت قدرتی ، برسورو
کوزللسکاردر .

نازدن خاموشسک بوخسه زبانک دوعدن

ایستسه ک بیک داستان سوبلرسک ایرولرله سن
قاشک بوفاده سی می ، بوقسه اوته کی معنای می داها
قیمتلی ؟ صوکره هانکی شاعر او برندن مهم اولمش ؟ ...

عراق تورکولرینک ایچنده بونک کبی چوق
نفیس اولانلر وار :

قاشک قاره سنه ،

خط چکدم آره سنه [بوچکدم ، چکمش اولاجق]

بیامم نه علاج ایدهم [ایدهم]

یوره کی یاره سنه ...

حاشیه :

کوپرولوزاده محمد فؤاد بک فصولی به « رافضی »
دیش اولماسینه اعتراضی پاکاش تقی ایذنلری
کوردیم : اساساً بو مذهب فرقی نیم ناصل آکلدیغنی
وحقی بونک چوق علیبنده اولدوغنی فؤاد بک
دخی بک اعلا بیلیر : ۳۲۹-۱۹۱۳ سنه سنده نشر
ایتدیکم « تورکجه ایچین نیجات و اعتلا بولاری »
عنوانلی اثرمک « ۳۰۰ » ، « ۳۰۱ » نوصولی
صفحه لرینه مراجعت ایتملرینی هم فؤاد بک ، هم بوتون
ایرانی و آذربایجانلی نورکاره توصیه ایدرم . بوعراض
ویا تاویل ایدیله من بر وثیقه در . « تورک برلکی »
ایده آلنک تحققی ایچین علمک دستور لرینه
استفاد ایلمسی لازم کله چکینی چوقدن اورتابه
قوشمدر . ایرانی و آذربایجانلی تورک منور لرینک
بوچندن نه درجه متحسسن اولدوقلرینی بنده بیلیرم .
نیم تأثرمه سبب ماضیه عائد بر طاقه سیاسی
احتراسلر ایله ایجاد ایشلش و چوقدن اونوتولش بر
اختلافک فؤاد بک طرفندن . هم فصولی حقتده لزومه سز
بره تدکار ایشلش اولسیدر . یعنی ازدواج بونکله برابر
فؤاد بکک اختصاص ساحه سینه عائد شو مسئله یه
تعلق ایدن ایکی مهم نقطه بی ده قید ایدیورم .

۱ - فصولینک خله منتقینک اوغلی اولدوغنی
روایت ایسلیکده در .

[صادقی نک تذکره سنده ده (شاه ایران ،
سلطان سلیمان قانونی قارشیدسته منزه اولوب
عراقه کلکده مولانای مشارالیه حله ده وطن
ایندی) قیدی واردر .

۲ - عراقده موجودیتی خبر وبردیکم
« بیات » عشیرتک منده سیدر :

[بیات عشیرتی ایله کرکوک اهالیسنک بری
برلرله قیز آلوب ویرمسی بر واقعه در : صوک
یادیم تحقیقاته کوره کرکوک خاندانندن کتانه
زاده مرحوم حاجی عبدالقادر افندیکنک زوجیه سی
بیات عشیرته منسوب بر قیزدر . ینه کرکوک
خاندانندن اوسیز زاده مرحوم صابر آغانک زوجیه سی ،
بیات عشیرتی رئیسک کریمه سیدر . بونی خبر
ویرن کیمسه ده بوذواتک اقرالردن بریدر .]

کرکوک اهالیسنک واسعی ذکر ایذین کیمسه لریک
سنی و بیات عشیرتک دخی سنی و نهایت ، فصولینک
باباسنک بر « مفتی » بولوتنه سی نقطه لرلی ، فصولینک
شیعیلک احتمالی ، باهکن ناصل ضعیفلاتیور .

بونکله برابر : ۱ - آل عبایه حرمت و محبت
مسلیکی ، ۲ - شاعرلرک جناب حقدن باشلا یاراق
حضرت پیغمبر ، چاریار ، و اهل بیت حقتده
صره سیله مناجات معنت یازملری ۳ - ایران عرفانک
وکر بلا وقعه سنک محیط اعتباریله فصولی به تأثیری
دوشونولیرسه بو احتمال بیامم که نه شکل آلیر ! ..

کین کون تصادفاً لاله کین بر استانبولی شاعرک
دیواننده « اهل بیت » حقتده اویله شعر لری کوردیم ، که
اگر فصولی بونلری سوبلش اولایدی فؤاد بک ،
کیم بیلیر ، حکمی نه قادر قطعیله ویرردی ! ..

ه . ه . ه

تورکک اصیل سجیه لری نهدو؟

تورککده ملت جگه شعوری کیندکه آرتیور،
وین کینل ایدن عصرکک هانکلیری اولدوغی،
 یورپی کاله اوردیرمک ایچین نه یانلی لازم کله چکی
 گون کیندکه دها واضح بر شکل آلیور: لسان،
 املا، شعر، رومان، نیا تو، رسم، الخ ...
 صحت شمه لرنده بر حرکت وار، تورکک حرثی
 مؤسسهرنه، عنعنه لرینه عائد تدقیقات یا نالرده
 وار ... وایشنه بوتون بوحرکتلر، اصل حیاندنه
 حیاطک تا کندیسدر. آنچاق، بوشعورکک تدقیق
 صاحسنه هنوز کیره مامش بر عرصه کوریوروز؛
 بو، تورکک اخلاق و سجیه سیدر !

اخلاق، هر هانکی بر فعل و حرکتی تدقیق
 اتمک ضرورتنده اولدوغن اجتماعی، قاعده لر،
 و عرفلردر؛ و سجیه ایسه، ایشنه بو عرفک آلدینی
 میخاشکی شکلدر. شمدی، نه تورکک اسلام مدایتندن
 هر ب مدایتنه انتقال اتمکده اولدوغی بو «استحاله
 دوره سی» نی، نه باشلی باشنه اخلاق مسئله سی
 بوراده مناقشه ایده چک دکاز: تورکک «ای»
 «تورکوتو» حقیقده کی تقابسی دینی بر ماهیت کسب
 ایشدر، بونک تأیید قوتی دین ایدی، باشقا بر
 تعبیرله مسلمان تورکک دینی وجدانی ایدی، حالبوکه
 دین عامه نیک وجدانی اوزرنده نفوذینی هر کون
 بر آن دها قایب ایدیور، بو، بر واقعه در تورکک
 منسکر لریجک وبالخاصه «تربیه علمی» ایله اوغرا.
 شانلرکک ایلمک وظیفه سی، اخلاقک تأیید قوتی،
 اخلاقک استناد ایده چکی عمده لری بولماقدن. تأسفله
 کوریوروزک بونک فرقنده بیله ده کابلر. شمدی
 بز، اخلاقدن بوبله عمومی بر نظره بحث ایتیه چکنر،
 بز، ساده تورکک تاریخی اولان بعضی اخلاقی
 سجیه لری اورتایه قوبه جفر:

تورکک اوله اصیل سجیه لری وار، که زمانک
 بوتون تحریرلرینه رغماً متین آیده لر کی حالا صاب
 صاغلام دور یور. تورکک کچریدیکی مدنی، دینی،
 اجتماعی بوتون انقلابلر ایتنده بوسجیه لری بیله
 محافظه انش اولماسی کوستریور: عجم و عرب
 مدایتنک تأثیری آلتنه کیرمزدن اولده، بیکلرجه
 سنه اولده، تورکک بوسجیه لری حائزدر. بوسجیه لر،
 قایلردن صیزه صیزه دامله حاله کلن صورکی،
 عصردن عصره، و نسلدن نسله تورکک اخلاقی
 وجدانه سینمش، اورده کواکشوب قالمش،
 و تورکک تاریخنک بوتون جریاننه حاکم اولمش،
 او جریاننه استقامت و برمش ... و حائز اولدوغلری
 اوصافه کوربه بونلرک منشی. نا «فهر مانلی دوری» نه
 دایانیر:

تورکک سجیه لرینک الک بارزی، «ایده آلیست»
 اولوشی، معنوی و بوکسک غایه لرکک ایشنه دورشمسیدر.
 بشرینک تاریخنه یا کینر: زمان و مکانک مبدأ سز
 و متناهی سز بعدی ایتنده امتداد ایدن نسللر آره سنده
 برکتله وار. سینما فیلملرینک کوستردیکی تنوعلره
 بیکر، من تلخیصی حوالره رغماً اونک هوچی اصلا
 ده کیتیه یور. هر کره دوشونجه بر دها
 قالمه یانلر، تاریخده هیچ برابر بر افه دن نام و نشانی
 قالمایانلر ده هب بو بشریت قافله سنک ایتنده درلر.
 تلخیص قید ایتدیکی حادثه لر سلسله نیک بر اوچندن
 او بر اوچه قادار، چهره سنک چیرک لری سینمانه
 هر صر هیکلار کی، اوکتله؛ فیرطنه لر و علولر
 اورنساننده متصل یور یور. - اونک مجنون کی
 ایشنده قوشدینی هانکی ایلادر؟ اونک حدودینه
 ایرمک ایتدیکی هانکی جنت، و - ایشته! -
 دییه چکی هانکی قزبل المادر؟ بونی هیچ کیمسه
 بیلمیور. بز یا لکسز شونی بیلیوروز، که محارب
 صفلرک اوسننده دالغه لانان یانلی بر بایراق کی
 اوکتله، فان و آتش قاصرغهری ایتنده بوزهرک

نامه، و اصیل تعبیرله، هر دلک عنعنه سیله
 تعقیب ایشندی.
 ینه بو عینی دولت، الک صوگک اعطاط دورنده
 بیله، تورکک طوبراغنه صیغتمش لهیلر ایچین
 هر تورلو تپلککی کوزینه آلدیردی. عمومی حربک
 انک فنا کونلرنده ایلمک. بر طرفدن ایتراطور
 کیلومک امریله آلمانلرکک اوغورنده تورک قانی
 آقارکن، بر طرفندن ده آلمان نفرلری تورک
 ضابطلری خقیق ایدیورلردی. آلمان متفکرلری،
 او مشهور بیاننامه ایله «ظفر، آلمان قلیچینک
 حقیدر!» دیدیلر، و نهایت آلمان عسکرلری، ایرانده
 و قافقاسده تورکک عسکرلرله حرب ایتدیلر. بوتون
 بوقعه لر، تورکک آلمانن آیرلسنی ایجاب ایدیوردی؛
 لکن او زمانک الک بیوک حکومت آدای نه دیدی،
 بیلییه یسکنر، - تورکک، سوزندن دونمز! -
 و روحنده بو عنعنه نیک سزمن اولانلر،
 برزچو جوق کی بو یوللری بو کدیبلر! .. «اقدام» ده
 نشر ایتدی کیمز «عراق تورک لری» آره سنده
 هر دلکک عائد اولان شریقلرده کوستریور؛
 تورکک بو هر دلکک حسنی، روحنده اوله بو کسلتمش،
 بدیعیلشد برمش، که بوی بر عشقک هجانیه ترن
 ایدیور. تورکک ایشته بو هر دلکک عنعنه سی،
 کندی قوتی، بوتون باشقالرینک قوتندن اوستون
 کورمستندن ایلری کلیور. صرف «درونی»
 اولان بو «اعتاد» حسندن اونه کی بوتون سجیه لری
 تبعان اتمکده در: - تورکک اوزی، سوزی
 بردر: - ایچین؟ چونکه اولدوغی کی کورونمک
 ایستر و بالان سولیک لزومی حس ایتدیره چک
 بر قوت طایراز: تورکک محاربه لرده، سیاسی
 مناسبلرنده حیلله، دسیسه یه، ایکی یوزلیلمک
 دلالت ایده چک هیچ بروقه سی وازمیدر؟ ..
 تاریخ بوبله بر مثال کوسترمکدن عاجزدر و بالعمس
 دائماً آلداتیلان تورککدر، ایچین؟ چونکه
 قارشیننده کی، کندیسی کی «اوزی سوزی بر»
 تصور ایدر [یونان اساطیرینی، و ملت لریک اجتماعی
 حیاتی تدقیق ایش اولانلر یک اعلا بیلیلرکک
 بالانچاق، خرسزاق، حیلله و خیانت یونان ملتک
 ازلی سجیه لریندر، و یونانیلر بونی سجیه لری،
 معبودلرینه استناد اتمکله اولری ایتیه ایدر مشاردن.]

* * *
 تورکک «وقاری» ده جوق دفته لایقدر:
 تورکک «او کونمک» بیلمز، چونکه قارشیننده کنه
 قیمت ویرمزه ک اونکله مقایسه یه کیرشسین. او کونمک،
 مقایسه ایله کندی اوصافی فائق کوسترمک ایتدیه سنندن
 ایاری کیزی؛ ایشته بونی تورکک بیلمزلر. [تورکک
 شاعرلرنده تقاخر، عجم و عرب ادبیاتنک تأثیرله
 واقع اولمشدر؛ چونکه خلق شعرلرنده بو کادالات
 ایده چک بر مثال تصادف ایده مدک [تورکک ریا،
 دالفا ووقاتی، افترا، الخ کی شیلیر ده بیلمز:
 ریا، تلق، ضعف قوت قارشیننده انحناسندن،
 ساخته طورلر طاقناسندن عبارتدر، که «اعتاد»
 حسنی طاشیان تورکک بوسخره لغره اشناده کایدر.
 تورکک؛ آروپاده، آمر، بقاده کندی لهنه،
 و هیچ اولمازسه علیهنده کی یا کیش شاهه لری تصحیح
 ایچین «برو باغاندا» یا ندیفته حیرت ایدر لر. حال بوکه
 تورکک آکلایشی بوکا مانعدر.
 تورکک کندی اوصافنک اصالتنه او قدر امیندر، که
 بشقه لری حقیقده بالانلر ترتیب اتمک ده کیل،
 بشقه لرینک یالانلی میداننه چیقارمق بیله خاطرندن
 کیمز، چونکه بشقه لرله مشغول اولدینی بوق:
 او، «درونی» حیانه مستغرق بر حاله، [فنا
 فی الفسایه] اولاراق، تاریخده چیزمش اولدوغی
 استقامته کوره یورور. دائماً اطرافنده کابلرله جوق

تورکک اصیل سنجیلمری نهدو؟

نامنه ، واصیل تمبیرله ، هر دلک عنعنه سیله

تعقیب ایتشدی . ینه بو عینی بدوت ، اک صوک انحطاط دورنده
بیله ، تورک طوبراغنه صیغتمش لهیلر ایچین
هر تورلو تهلیکی کوزینه آلدیردی . عمومی حرک
اک فنا کونلرنده ایدک . بر طرفدن ایتراتور
کیلومک امریله آلمانلرک اوغورنده تورک قانی
آقارکن ، بر طرفندن آلمان نفرلری تورک
ضابطلرینی تحقیر ایدیورلردی . آلمان متفکرلری ،
او مشهور بیاننامه ایله « ظفر ، آلمان قلیچینک
حقیدر ! » دیدیلر ، و نهایت آلمان عسکرلری ، ایرانده
واقفاسده تورک عسکرلریله حرب ایتدیلر . بوتون
بو وقعلرله تورکک آلماندن آیریلنی ایجاب ایدیوردی ؛
لکن او زمانک اک بیوک حکومت آدای نه دیدی ،
بیله یسکن - تورک ، سوزندن دونمز ! -
وروخنده بو عنعنه نیک سرنی سزمش اولانلر ،
بررچو جوق کبی بو یوللرینی یوکدیلر ! . « اقدام » ده
نشر ایتدیکنز « عراق تورکولری » آره سنده
هر دلکک عائد اولان شریفلرده کوستریور :
تورک بو هر دلکک حسنی ، روخنده اوله بو سکتتمش ،
بدیعیلشدیرمش ، که بوی بر عشقک هجانیه ترم
ایدیور . تورکک ایشته بو هر دلکک عنعنه سی ،
کندی قوتی ، بوتون باشقارلرینک قوتندن اوستون
کورمسنندن ایلری کلیور . صرف « درونی »
اولان بو « اعتاد » حسندن اونک بوتون سنجیلمری
نعمان ایتکده در : - تورکک اوزی ، سوزی
بردر : - یچین ؟ چونکه اولدوغی کبی کورونک
ایستر ویلان سوبلک لزومی حس ایتدیره جک
بر قوت طایراز : تورکک محاربه لرده ، سیاسی
مناسبتلرنده حیلله ، دسیسه یه ، ایکی یوزلیکک
دلالت ایده جک هیچ بروقه سی وارمیدر ؟ . . .
تاریخ بویه بر مثال کوسترمکدن عاجزدر وبالعکس
دائما آلداتیلان تورکدر ، یچین ؟ چونکه
فارشیسنده کی ، کندیس کی « اوزی سوزی بر »
تصور ایدر [یونان اساطیرینی ، و ملنلرک اجتماعی
حیاتی تدقیق ایتیش اولانلر پک اعلا بیلیرلرک
یالانچیلق ، خرسزلق ، حیلله و خیانت یونان ملنلک
ازلی سنجیلمری ، ویونانلیلر بوی سنجیلمری ،
معبودلرینه اسناد ایتکده اولری ایتدیره بر مشلردر .]

* * *
تورکک « وقاری » ده جوق دفته لایقدر :
تورک « او کونک » بیلمز ؛ چونکه فارشیسنده کنه
قیمت و برضه که اونکله مقایسه یه کیرشیم . او کونک ،
مقایسه ایله کندی اوصافی فائق کوسترمک اندیشه سندن
ایاری کلزی ؛ ایشته بونی تورکار بیلمز لر . [تورک
شاعرلرنده تآخر ، عجم و عرب ادبیاتک تأثیرله
واقع اولمشدر ؛ چونکه خلق شعرلرنده بو کادالات
ایده جک بر مثال تصادف ایده مدک [تورک ؛ ریا ،
دالفا ووقاق ، افترا ، آخ کبی شیلمری ده بیلمز :
ریا ، تلق ، ضعفک قوت فارشیسنده اخیاستندن ،
ساخته طورلر طاقیاستندن عبارتدر ، که « اعتاد »
حسنی طاشیان تورک بومسخه لغتله اشناده کیلدر .
تورکک ؛ آورو یاده ، آره بقاسده کندی اهنه ،
وهیج اولمازسه علمینده ک یا ککش شایعه لری تصحیح
ایچین « پرو باغاندا » یامدیفته حیرت ایدر لر . حال بو که
تورکک آسکلایشی بوکا مانعدر .
تورکک کندی اوصافک اصالتنه او قدر امیندر ، که
بشقه لری حقسنده یالانلر ترتیب ایتک ده کیل ،
بشقه لرنیک یالانلی میدانه چقارمق بیله خاطرندن
کچمز ، چونکه بشقه لریله مشغول اولداینی یوق :
او ، « درونی » حیاته مستغرق برحاله ، [فنا
فی الغایه] اولارق ، تاریخده چیزمش اولدوغی
استقامته کوره یورور . دائما اطرافنده کیرله جوق

تورکک ده ملت جک شعوری کیتدک آرشیور ،
ولنی تشکیل ایدن هر ترک هانکیرلی اولدوغی ،
یولری کماله ایدر ترک ایچین نه یایاق لازم کله جکی
گون کیتدک ده واضح بر شکل آلیور : لسان ،
املا ، شعر ، رومان ، تیاترو ، رسم ، آخ . . .
صنعت شمه لرنده بر حرکت وار ، تورکک حرثی
مؤسسه لرنه ، عنعنلرنه عائد تدقیقات یایانلرده
ولر . . . ایشته بوتون بو حرکتلر ، اصل حیاندیر ،
سیلک تا کندیسدر . آنجاق ، بو شعورک تدقیق
صاحسه هنوز کیره ماش بر عاصر کوزیوروز ؛
بو ، تورک اخلاق و سنجیلمری ! .

اخلاق ، هر هانکی بر فعل و حرکت کندی تدقیق
ایتمک ضرورتنده اولدوغن اجتماعی ، قاعده لر ،
و عرفلردر ؛ و سنجیلمری ، ایشته بو عرفک آلدینی
میخانیکی شکلدر . شمدی ، نه تورکک اسلام مدنیستندن
هر ب مدنیته انتقال ایتکده اولدوغی بو « استحاله
دورمه سی » فی ، نه باشلی باشنه اخلاق مسئله سی
پوراده مناقشه ایده جک دکاز : تورکک « ایفی » ،
« کونکو » حقدن کی تقیسی دینی بر ماهیت کسب
ایتمشدر ، بونک تأیید قوتی دین ایدی ، باشقا بر
تعبیرله مسلمان تورکک دینی وجدانی ایدی ، حال بو که
دین عامه نیک وجدانی اوزرنده نفوذینی هر کون
بر آن ده قایب ایدیور ، بو ، بر واقعه در تورک
متفکرلرک و بالخاصه « تربیه علمی » ایله اوغرا .
شانلرک ایلک وظیفه سی ، اخلاقک تأیید قوتی ،
اخلاقک استناد ایده جکی عمده لری بولما قدر . تأسفله
کوزیوروز که بونک فرقنده بیله ده کیلر . شمدی
بز ، اخلاقدن بویه عمومی بر نظرله بحث ایتیه جکر ،
بز ، ساده تورکک تاریخی اولان بعضی اخلاقی
سنجیلمری اورتاپه قوبه جفر :

تورکک اوله اصیل سنجیلمری وار ، که زمانک
بوتون تحریکله رینه رغماً متین ایده لر کبی حالا صاب
صاغلام دوریور . تورکک کچیردیکی مدنی ، دینی ،
اجتماعی بوتون انقلابلر ایچنده بو سنجیلمری ینه
محافظه انش اولماسی کوستریور : عجم و عرب
مدنیته تک تأیری آلتنه کیرمزدن اولده ، بیکلرجه
سنه اولده ، تورکک بو سنجیلمری حائزدر . بو سنجیلمری ؛
قایلردن صیزه صیزه دامله حاله کلن صولرک کبی ،
عصردن عصره ، و تسلدن نسله تورکک اخلاقی
وجدانه سینمش ، اوردده کورکک سوب قلمش ،
وتورکک تاریخک بوتون جریاننه حاکم اولمش ،
اوجریانه استقامت و برمش . . . و حائز اولدولری
ارصافه کوربه پونلرک منشی « تا قهرمانق دوری » نه
دایانیر :

تورکک سنجیلمرنیک کبارزی ، « ایده آلیست »
اولوشی ، معنوی و بوکسک غایه لرنک بشته دوشمسیدر .
بشیرنیک تاریخنه یاقسکز : زمان و مکانک مبدأ سز
و منتیاسز بعدی ایچنده امتداد ایدن نسللر آره سنده
بر کتله وار . سینه ما قیللمرنیک کوستردیکی تنوعلره
بکیرهن تلذیخی تحویلره رغماً اونک هویج اصلا
ده کیشیور . بر کره دوشونجه بر داها
قاللمیلر ، تاریخده هیچ بر ایز بر اقمه دن نام و نشانی
قاللمیلر ده هب بو بشریت قافله سنک ایچنده درلر .
تلذیخک قید ایتدیکی حادثلر سلسله نیک بر اوجندن
اوبر اوجنه قادار ، چهره سنک چیرکلی سببمنه
هر صر هیکلر کبی ، اوکتله ؛ فیرطلر و غولر
اورداسنده متصل یوریور . - اونک جنون کبی
بشته قوشدینی هانکی لیلادر ؛ اونک حدودینه
ایرمک ایتدیکی هانکی جنت ، و - ایشته ! -
دیبه جکی هانکی قیزیل المادر ؛ بونی هیچ کیمسه
بیلیمور . بز یالسکز شونی بیلیوروز ، که محارب
صغیرک اوستنده دالغه لانان یایق بر بایراق کبی
اکتله ، قان ، آت ، قاصه غلر ، ایچنده ؛ تورک

تورکک اصیل سجیله‌ری نهدو؟

تورکک ده ملت تورکک شعوری کیندیکه آرتیور،
 ملی شکل ایندین تورکک هانکلیری اولدوغی،
 بو یولدی کاله ایردیورکک ایچین نه یاناق لازم کله جکی
 کون کیندیکه ده واضح بر شکل آلیبور: لسان،
 املا، شعر، رومان، نیاترو، رسم، الخ ...
 صنعت شعریله بر حرکت وار، تورکک حرثی
 مؤسسهرنه، عنعنهرنه عائد تدقیقات یاناندره
 وار ... وایشنه بوتون بو حرکتلر، اصل حیاتدر،
 حیالک ناکیندیبلدر. آنجاق، بوشعورک تدقیق
 ساحه‌سنه هنوز کیره‌ماهش بر عنصر کوزیوروز؟
 بو، تورکک اخلاق و سجیه‌سیدر!
 اخلاق، هر هانکی بر فعل و حرکتی تدقیق
 اینک ضرورتنده اولدوغن اجتماعی، قاعده‌لر،
 و عرفلردر؛ و سجیه ایسه، ایشته بو عرفک آلدینی
 میخانیک شکلدر. شمدی، نه تورکک اسلام مدنیتندن
 هر ب مدنیتنه انتقال اینکده اولدوغی بو «استحاله
 دوره‌سی» نی، نه باشلی باشنه اخلاق مسئله‌سنی
 بوراده مناقشه ایده جک دکان: تورکک «ای»
 «کوتو» حقیقه کی تلقیسی دینی بر ماهیت کسب
 اینشدن، بونک تأیید قوتی دین ایدی، باشقا بر
 تعبیره مسلمان تورکک دینی وجدانی ایدی، حالبوکه
 دین عامه‌نک وجدانی اوزرنده نفوذی هر کون
 بر آن ده قایب ایدیور، بو، بر واقعه‌در تورکک
 متفکرلریک و بالمخاصه «تربیه علمی» ایله اوغرا-
 شانلرک ایلمک وظيفه‌سی، اخلاقک تأیید قوتی،
 اخلاقک استناد ایده جکی عمده‌لری بولماقدن. تأسغه
 کوزیوروزک بونک فرقنده بیله ده کیلر. شمدی
 یز، اخلاقدن بویه عمومی بر نظره بحث ایتیه جکیز،
 یز، ساده تورکک تاریخی اولان بعضی اخلاق
 سجیله‌ری اورتایه قویه جفر:

تورکک اویله اصیل سجیله‌ری وار، که زمانک
 بوتون تحریریلرینه رغماً متین آیدر کی حالاً صاب
 صاعلام دوریور. تورکک کچیردیکی مدنی، دینی،
 اجتماعی بوتون انقلابلر اینجنده بوسجیه‌لری یته
 محافظه انش اولماسی کوزیوروز: عجم و عرب
 مدنیتک تأییدی آلتنه کیرمزدن اولده، بیکلرجه
 سنه اولده، تورکک بوسجیه‌لری حائزدر. بوسجیه‌لر،
 قایلردن صیزه صیزه دامله حالته کلن صولرکی،
 عصر دن عصره، و نسلدن نسله تورکک اخلاق
 وجدانه سینمش، اورده کولک شوب قالمش،
 و تورکک تاریخنک بوتون جریاننه حاکم اولمش،
 او جریاننه استقامت و برمش ... و حائز اولدوقلری
 اوصافه کویله بونلرک منشی تا «فهرماناق دوری» نه
 دایانیر:

تورکک سجیه‌لرینک اکبارزی، «ایده آلیست»
 اولوشی، معنوی بوکسک غایله‌لرک بوشنه دوشمیه‌ر.
 بشریتک تاریخنه باقکیز: زمان و مکانک مبداءسز
 و متباین بعدی اینجنده امتداد ایند نسللر آره‌سنده
 برکتله وار. سینما فیلملرینک کوزیوروزکی تنوعلره
 بکیزه یی تلخیصی تحوللره رغماً اونک هوچی اصلا
 ده کیشیور. برکزه دوشونجه بر داها
 قالمه‌یانلر، تاریخنده هیچ بر این برافه‌دن نام و نشانی
 قالمیلر ده هب بوشهریت قافله‌سنک اینجنده درلر.
 تلخیص قید ایندیکی حادثه‌لر مساله‌نک بر اوچندن
 اوبر اوچنه قادار، چهره‌سنک چیرکلری سینما‌مین
 هر صر هیکلر کی، اوکتله؛ فیرطنه‌لر و علولر

نامه، و اصیل تعبیرله، هر دلک عنعنه‌سیله
 تعقیب ایشدی. یته بو عینی بدوات، اک صوک انحطاط دورنده
 بیله، تورکک طوبراغنه صیغتمش لهیلر ایچین
 هر تورلو تهلکه‌کی کوزینه آلدیردی. عمومی حرکت
 اک فنا کونلرنده اینک. بر طرفدن ایبراطور
 کیلومک امریله آلمانلرک اوغورنده تورک قانی
 آقارکن، بر طرفندن آلمان نقرلری تورک
 ضابطلرینی تحقیر ایدیورلردی. آلمان متفکرلری،
 او مشهور بیاننامه ایله «ظفر، آلمان قلیچینک
 حقیقدیر!» دیدیلر، و نهایت آلمان عسکرلری، برانده
 و قافقاسده تورکک عسکرلرله حرب ایتدیبلر. بوتون
 یوقعه‌لر، تورکک آلماندن آیریلشی اینجاب ایدیوردی؛
 لکن او زمانک اک بیوک حکومت آدانی نه دیدی،
 بیله یسکیز - تورکک، سوزندن دونمز! -
 و روحنده بو عنعنه‌نک سرفی سزمش اولانلر،
 بررچوجوق کی بو یونلرینی بوکدیبلر!.. «اقدام» ده
 نشر ایتدیکنز «عراق تورکولری» آره‌سنده
 هر دلک عائد اولان شرفیلر ده کوزیوروز؛
 تورکک بو هر دلک حسنی، روحنده اویله بوکسلمش،
 بدعیلمشدیرمش، که بوی بر عشقک هيجانیه ترم
 ایدیور. تورکک ایشته بو هر دلک عنعنه‌سی،
 کندی قوتی، بوتون باشقالرینک قوتندن اوستون
 کورمستندن ایلری کللیور. صرف «درونی»
 اولان بو «اعتاد» حسندن اونک بوتون سجیه‌لری
 تبعان اینکده‌در: - تورکک اوزی، سوزی
 بردر: - نیچین؟ چونکه اولدوغی کی کورونک
 ایستر ویلان سولیک لزومنی حس ایتدیره جک
 بر قوت طایراز: تورکک محاربه‌لرده، سیاسی
 مناسبتلرنده حیلله، دسیسه‌یه، ایکی یوزلیکله
 دلالت ایده جک هیچ بروقه‌سی وارمیدر؟ ..
 تاریخ بویله بر مثال کوزیوروزک عاجزدر و بالعکس
 دائماً آله‌تیلان تورککدر، نیچین؟ چونکه
 قارشیننده کی، کندیسی کی «اوزی سوزی بر»
 تصور ایدر [یونان اساطیرینی، و ملتلرک اجتماعی
 حیاتی تدقیق ایشش اولانلرک اعلا بیلیرلرک
 یالانچلیق، خرسزلق، حیلله و خیانت یونان ملتنک
 ازل سجیه‌لریندیر، و یونانلیلر بویله سجیه‌لری،
 معبودلرینه استناد اینکله اولری آله‌تیلر بر مشلردن.]

تورکک «وقاری» ده جوق دفته لایقدر:
 تورکک «اوکونک» بیلمز؛ چونکه قارشیننده کینه
 قیبت و برمه‌که اونکله مقایسه به کیرشمین. اوکونک،
 مقایسه ایله کندی اوصافی فائق کوزیوروزک اندیشه‌سندن
 ایاری کلزی؛ ایشته بونی تورکار بیامزلر. [تورکک
 شاعرلرنده تقاخر، عجم و عرب ادبیاتک تأثیرله
 واقع اولمش؛ چونکه خلق شعرلرنده بوکادالات
 ایده جک بر مثال تصادف ایده‌مدک [تورکک؛ ریا،
 دالفاوقاق، افترا، الخ کی شیلیری ده بیلمز:
 ریا، تلق، ضعفک قوت قارشیننده انخاستندن،
 ساخته طرولر طاقاستندن عبارتدر، که «اعتاد»
 حسنی طاشیان تورکک بومسخره لقلره اشناده کیلدر.
 تورکک؛ آوروپاده، آمریقادا کندی اهنه،
 و هیچ اولمازسه علمینده کی یا کلش شایه‌لری تصحیح
 ایچین «برو باغاندا» یاغدیفته حیرت ایدرلر. حال بوکه
 تورکک آکلاییشی بوکا مانعدر.

عصر در آن عصره ، و تسلیم آن نسله تورکک اخلاقی
و جدانه سینهش ، آورده کواکب سوب قانش ،
تورک تاریخک بوتون جریانته حاکم اولمش ،
اوجر یانه استقامت و برهمنش ... و حائز اولدوقاری
اوصافه کوریه پونلرک منشی تا « قهرمانلق دوری » نه
داپانیر :

تورک سجیه لرینک اک بارزی ، « ایده آلیست »
اولوچی ، معنوی و بوسکک غایه لرک پشته دوشمسیدر .
بشیرتیک تاریخنه یاقسکز : زمان و مکانک مبدأ سز
و متمساز بعدی ایچنده امتداد ایدن نسللر آره سنده
بر کتله وار . سینمه فیلملرینک کورستردیک تنوعلره
یکزه بی تلخیصی تحوللره رغماً اونک هوبی اصلا
ده کیشیمور . برکه دوشونجه بر دها
قالیمانلر ، تاریخده هیج بر ایز بر اقه دن نام ونشانی
قالیمانلر ده هپ بو بشریت قافله سنک لچینده درلر .
تلخیص قید ایتمک حادیلر ساسله نیک بر اوجندن
اوبر اوجنه قانر ، چهره سنک چیرکلی سینمه بی
مراضه هیکلر کبی ، اوکتله ؛ فیرطنه لر و علولر
اورتاسنده متصل بویور . - اونک بخون کبی
پهشنه قوشدینی هانکی ییلادر ؟ اونک حدودینه
ایرمک ایستدیک هانکی جنت ، و - ایشته ! -
دیه چکی هانکی قیزیل المادر ؟ بونی هیج کیمسه
بیامور . بز یالکمز شونی بیلیورز ، که محارب
صفرلک اوستنده دالغانان یانلق بر ابراق کبی
اوکتله ، قان و آتش قاصرغله لر ایچنده بوزهرک
چینده ، هندده ، ابرانده ، مصرده ، خلاصه بوتون
آورویا ، آسیا و آفریقاده متادیا بویور ، و آتاق
پاسدینی برلرده ده ایز بر ایزور ، بو ، اونک
سلطنت سرایلی ، و مدیت اثرلریدر : تاریخ ،
تورک حریت و استقلالک ، و تورک سلطنتک
موجود اولمادی هیج بر دورینی کورسته من ! .

تورک « دها » سنک بوصالندن دها برطاقم
اصیل سجیه لر تجلی ایتکده در ، که بونک برنجیسی
« مردلک » در : « سلجوق سلطنتی » عنوانک
« عثمانلی سلطنتی » نه هنوز تبدیل ایلدیک کونلردن
برنده ایدی ، « قانی خان » قبیله سنندن بر آوج
قهرمان ، یول اوستنده ایکی محارب فرقه یه تصادف
ایتدیلر ، واک ضعیف طرفه یاردم ایده رک حرب
طلالک یوزنی بر جمله ده جویردیلر . « ییلدیرم » ،
اومعظم « انقره » هائله سی مردلک دیدیکه بر تک
کله ایچین یادی و « قره یوسف » ک تورک یاشه
التجایی ، تورک برلکی فخرینی قارارتان بر فاجعه
اولسه ده بو ، هر اکلدقجه تورکک اخلاقی وجدانی
شرف هیجانیه طاشسیران بر شمشک ، و ذلیل
دوشونجه لر تارومار ایدن بر ییلدیرمدر .
(انقره محاربه سی دوغونک باطنیه قارشلی بر
غلبه سیدر . تورکک دونکی اوشماخی اولان
یونانلرک آقریه یوزنه جویرمه سی ، قارائک
کونلق منعی قایتاق ایسته سنه بکزه و یارین
سناه قارغله لرک داغله یینی مطلق کوره چکیز .)
« پروت » محاربه سی ، اگر غایه لرک مجید ایلدیرمه ،
اورناده دولت قوشک بر اوب آتیشمه سنندن عبارت
برینلقلر ، آنجاق دولت ؛ بوضیاعه مال اولان
خایی ، کندیسنه انجا ایدن « ده میرلش سارک »

ازلی سجیه لریدر ، و یونانلر بونی سجیه لری ،
معبودلرینه اسناد ایتکله اولری آتیشدیر مشارددر .

تورکک « وقاری » ده چوق دفته لایقدر :
تورک « اوکونک » بیلمز ؛ چونکه قارشینده کنه
قیمت و برهمنه که اونکله مقایسه یه کیرشسین . اوکونک ،
مقایسه ایله کندی اوصافی قانق کورسترمک اندیشه سنندن
ایاری کلری ؛ ایشته بونی تورکار بیلمزلر . [تورک
شاعرلرنده تفاخر ، عجم و عرب ادبیاتک تأثیریه
واقع اولشدر ؛ چونکه خلق شعرلرنده بو کادالنت
ایده جک بر مثاله تصادف ایده مدک] تورک ؛ ریا ،
دالفا ووقلق ، افترا ، الح کبی شیلری ده بیلمز :
ریا ، تلق ، ضعف قوت قارشینده اغنا سنندن ،
ساخته ماورلر طاقنا سنندن عبارتدر ، که « اعتاد »
حسنی طاشیان تورک بوسخره لغره اشناده کیدر .
تورک ؛ آروپاده ، آسرا سقاده کندی اهنه ،
و هیج اولمازسه علمبنده ک یا کاش شایعه لری تصحیح
ایچین « پروباغندا » یا مدینه حریت ایدرلر . حال بوکه
تورکک آکلایشی بوکا مانعدر .
تورک کندی اوصافک اصالتنه او قدر امیندر ، که
بشقه لری حقیسنده یالانلر ترتیب ایتک ده کیل ،
بشقه لرینک یالانلی میدانه چیقارمق بیله خاطرندن
کچمز ، چونکه بشقه لر بیله مشغول اولدینی یوق :
او ، « درونی » حیاته مستغرق بر حاله ، [فنا
فی الغایه] اولراق ، تاریخده چیرمش اولدوغی
استقامته کوره بورور . دالما اطرافنده کیرله چوق
مشغول اولانلر ، « درونی حیات » دن محروم
اولانلردر . پرافلری بری بری اوستنه قانلانان
کل غنجه لرینه مشابه بیلکلر وار ، که ، بوتون
شعوری کندی محتویاتی اوزرینه وایچ ایچه
چکلمشدر ، بویه لرینک کوزی آچیق اولسه ده
کورهن ، چونکه شعور ، بالذات روحک نهایتسز
مسافه لرنده ، کندی بویوک عالکک حدودی ایچنده
بر مد و جذر حالنده در . ایشته بو اعتبار ایله
تورکار ، لاینلردن زیاده آغلو ساقده نلره بکزرلر ! .

ملی شعورک اصل استقامتی ؛ کندی بیلکی ،
و بیلکنه عائد عتقه لریدر . بونک ایچیندر ، که
تورک مملکتلری ماضیه یوزنی جویرمش و حرب
مؤسسه لرینک قایناغنه قانر کیتک لزومی حس
ایتددر . آنجاق بو متفکرلرک ، و بوتون تورک
ادیبولرینک ، شاعرلرینک خلاصه تورک منورلرینک
باشقا بروطیفه سی ده وارددر : بر تورک شاهری ،
تورکک بدینی هیجاتی ناصل تمیل و ابراز ایتک
ایستدر ، بر تورک حقوق چیسی تورکک حقوق
تلقیسی ناصل میدانه قویتاق ایسترسه ، بوتون
تورک منورلرینک ده تورکک اصیل اولان اخلاق
و سجیه لرینی کندی حیاتی مثالر بیله ابراز ایتلری
شرطدر ، ایده آل شعر ، ایده آل رومان و ایده آل
حقوق آراندینی کبی ایده آل اخلاق ایچین آراسته سین . . .
و تورکک اصل تاریخی سجیه لری ایشته بودیدکلر
مرددر . بوکار رغماً برانس محیطک و تورک اولیاقلرک
تورکک محیطنه ییلان کبی حلول ایتش سجیه سزلی ،
یعنی اخلاقسزلی وارددر .
انسان آوقاسندن ورمی ایستمن بر ناصردی
کور دیکری ، بیلکیز ، که بو تورک دکادر ؛
چونکه تورک صددر . اوکونک اعتبارینه دوشکون

اولانلری ، و اسمک اطرافنده کورولو یانلق
ایچین قانق دولاشانلری کور دیکری ، بیلکیز که
اونلر تورک دکادر ؛ چونکه تورک تفاقری بیلمز
و سسزدر ، یالانچی ، مزور ، مقتری ، تورک
اولماز ؛ بونی یان کیمسه تورکک اصیل سجیه لرینه
مالک دکادر و بنا علیه تورک دکادر . و بزجه شو
بر قاج عمده اخلاق وجدانلرده قیمت قازانرسه ،
ایده آل اخلاقه دوغرو ایلک آدم آتیش اولور .
بیلکیز ، که تورک بوتون اومعظم فلاکتلردن
غورناروب یاشادان ایشته بو سجیه لرور . و بو
سجیه لر مطلق اونی یاشیاد ایتددر ! .
هاسم ناهیس